

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

DOWN SENDROMU, OTİZM VE DİĞER GELİŞİM BOZUKLUKLARININ YAYGINLIĞININ TESPİTİ İLE İLGİLİ BİREYLERİN VE AİLELERİNİN SORUNLARININ ÇÖZÜMÜ İÇİN ALINMASI GEREKEN TEDBİRLERİN BELİRLENMESİ MAKSADIYLA KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU (10 / 242, 349, 392, 394, 397, 401) TUTANAK DERGİSİ

3'üncü Toplantı 29 Mayıs 2019 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

Sayfa

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Kemal Çelik'in, Komisyonun bugünkü gündemi ile Komisyonun önemine ve kapsamına ilişkin açıklaması

III.- SUNUMLAR

1.- Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü Rehberlik Hizmetleri Daire Başkanı Seyfettin Toraman'ın, Bakanlığın özel eğitim ihtiyacı olan çocuklara yönelik yaptığı hizmetler, hakkında sunumu

2.- Gençlik ve Spor Bakanlığı Eğitim, Araştırma ve Koordinasyon Genel Müdürü Mehmet Ata Öztürk'ün, Bakanlığın engelli bireylere yönelik hizmetleri ve faaliyetleri hakkında sunumu

IV.- ARAŞTIRMA KOMİSYONLARI

A)GÖRÜŞMELER

1.- Milli Eğitim Bakanlığı ve Gençlik ve Spor Bakanlığı temsilcilerinin yaptıkları sunumlarına ilişkin görüşmeler

2.- Down Sendromu Derneği Kurucu Başkanı Fulya Ekmen'le görüşme

**DOWN SENDROMU, OTİZM VE DİĞER GELİŞİM BOZUKLUKLARININ
YAYGINLIĞININ TESPİTİ İLE İLGİLİ BİREYLERİN VE AİLELERİNİN SORUNLARININ
ÇÖZÜMÜ İÇİN ALINMASI GEREKEN TEDBİRLERİN BELİRLENMESİ MAKSADIYLA
KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU (10 / 242,349, 392, 394, 397, 401))**

**3'üncü Toplantı
29 Mayıs 2019 Çarşamba**

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Down Sendromu, Otizm ve Diğer Gelişim Bozukluklarının Yaygınlığının Tespiti ile İlgili Bireylerin ve Ailelerinin Sorunlarının Çözümü İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu saat 13.02'de açıldı.

Komisyon Başkanı Kemal Çelik, Komisyonun bugünkü gündemi ile Komisyonun önemine ve kapsamına ilişkin bir açıklama yaptı.

Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü Rehberlik Hizmetleri Daire Başkanı Seyfettin Toraman tarafından, Bakanlığın özel eğitim ihtiyacı olan çocuklara yönelik yaptığı hizmetler,

Gençlik ve Spor Bakanlığı Eğitim, Araştırma ve Koordinasyon Genel Müdürü Mehmet Ata Öztürk tarafından, Bakanlığın engelli bireylere yönelik hizmetleri ve faaliyetleri,

Hakkında birer sunum yapıldı.

Millî Eğitim Bakanlığı ve Gençlik ve Spor Bakanlığı temsilcilerinin yaptıkları sunumlarına ilişkin görüşme yapıldı.

Down Sendromu Derneği Kurucu Başkanı Fulya Ekmen'le görüşme,
Yapıldı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından saat 15.48'de toplantıya son verildi.

29 Mayıs 2019 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 13.02

BAŞKAN : Kemal ÇELİK (Antalya)

BAŞKAN VEKİLİ : Radiye Sezer KATIRCIOĞLU (Kocaeli)

SÖZCÜ : Bahar AYVAZOĞLU (Trabzon)

KÂTİP : Hülya NERGİS (Kayseri)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlarım, hepiniz hoş geldiniz.

Down Sendromu, Otizm ve Diğer Gelişim Bozukluklarının Yaygınlığının Tespiti ile İlgili Bireylerin ve Ailelerinin Sorunlarının Çözümü İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunun 3'üncü toplantısını açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Kemal Çelik'in, Komisyonun bugünkü gündemi ile Komisyonun önemine ve kapsamına ilişkin açıklaması

BAŞKAN – Öncelikle, Millî Eğitim Bakanlığından temsilci arkadaşlarımızı dinleyeceğiz. Onlara söz verdiğimiz zaman kendilerini kısaca tanıtırılarsa çok mutlu olurum.

Ayrıca, uzman arkadaşlarımız da bu toplantıda dinleyici olarak bulunacaklar, daha sonra da Millî Eğitim Bakanlığının uygun göreceği değerli uzmanları da buraya davet edeceğiz.

(Katılımcılar Başkan tarafından tanıtıldı)

BAŞKAN – Toplantımıza başlıyoruz.

Sayın Genel Müdürümüz Ahmet Emre Bilgili, Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürü, hoş geldiniz.

Önce şöyle bir kısa değerlendirmede bulunayım. Bu, Türkiye'nin ihtiyacı olan bir komisyondur. Bu ihtiyaç hem taraflardan geldi hem de bizim arkadaşlarımız yani milletvekillerimiz, daha doğrusu Türkiye Büyük Millet Meclisi bu eksikliği tespit etti ve tüm partilerin ortak iradesiyle böyle bir ihtiyaçtan kaynaklanan bir Meclis araştırması komisyonu oluştu.

Tabii, burada, hiçbir şekilde Millî Eğitim Bakanlığına “Şunu niye yapmadınız, bunu niye yapmadınız.” diye bir eleştirimiz olamaz. Millî Eğitim Bakanlığının geldiği bu düzey için teşekkür ediyoruz ama tabii ki asla yeterli görmüyoruz. Türkiye'nin hedefi, her zaman bunu en iyi hangi ülkeler yapıyorsa o düzeye gelmektir.

Dün Sağlık Bakanlığındaki temsilcilerimizi dinledik, gerçekten mutlu olduk, notumuzu aldık. Ayırtan diğer sivil toplum örgütlerimizi de dinleyeceğiz, uzmanlarımızı da dinleyeceğiz, tekrar onları da davet edeceğiz. Sizleri de bu kapsamda tekrar davet edeceğiz zannediyorum ve ortak bir karar alacağız. Bu kararda, Millî Eğitim Bakanlığı daha neler yapabilir, nerede eksiklerimiz var, bunları tespit edeceğiz. Sağlık Bakanlığı daha neler yapabilir, ne eksiklerimiz var, bunları tespit edeceğiz. Aile Bakanlığı yani Sosyal Güvenlik Kurumu neler yapabilir, onu tespit edeceğiz. Gençlik ve Spor Bakanlığı nasıl bir rol alabilir, onu da yapacağız.

Ayrıca, tabii, nasıl bir yasal eksikliğimiz var, onu da biz Meclis olarak düzenleyeceğiz.

Yerel yönetimlere nasıl bir görev düşüyor, belki, Meclis olarak, oraya, yasada düzenleme yapıp yeni görev ve yetkiler vereceğiz.

Dolayısıyla, bu, çok kapsamlı bir araştırma komisyonu, iyi niyetle başladık, inşallah bu iyi niyetimizin de sonucunu alacağız.

Türkiye Büyük Millet Meclisinde çok güzel bir ortak irade var, bu ortak iradeyi bilmenizde fayda var. Burada arkadaşlarımız bazı şeyler söylediler, onları eleştiri olarak görmeyin; hatalarımız, eksikliklerimiz olabilir, eksikliklerimizi dile getirmezsek ideali yakalayamayız. İnşallah ideali yakalayacağız.

Ben, bu kısa açıklamadan sonra Genel Müdürümüze söz veriyorum. Arkadaşlarımızı tanıttıktan sonra sizin çalışmalarınızı dinleyelim.

Teşekkür ederim.

Sağ olun.

Buyurun.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET EMRE BİLGİLİ – Çok teşekkür ederim Değerli Başkanım.

Meclis Araştırması Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, sayın vekillerimiz, sivil toplum kuruluşlarımızın temsilcileri, değerli hocalarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

(Genel Müdür diğer bürokratları tanıttı)

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET EMRE BİLGİLİ – Öncelikle, böyle bir komisyonun kurulmasından, biz, Bakanlık olarak son derece memnun olduk çünkü hepimizin ortak derdi bu engelli çocuklarımızın eğitimi dünyayla rekabet edebilir duruma getirmek. Elbette her zaman için iyinin iyisi vardır, biz iyinin en iyisine ulaşmak için gayret ediyoruz.

Her eğitimde paydaşlar önemli ama bu eğitimde paydaşların çok daha önemli olduğunu düşünüyorum. Dolayısıyla, hem sivil toplum kuruluşlarımızın hem uzmanlarımızın hem de akademisyen hocalarımızın da burada olması bizi son derece mutlu etti, bu yolla daha iyi bir hedefe ulaşabileceğimizi düşünüyoruz, bunun için de üzerimize düşen ne varsa onu yapmaya çalışacağız.

Şimdi, Bakanlığımızın, Genel Müdürlüğümüzün bu noktada yaptıklarının kısa bir özetini sunmak istiyoruz uygun görürseniz Değerli Başkanım.

İlgili Daire Başkanımız Seyfettin Toraman'a ben sözü vereyim müsaadenizle.

BAŞKAN – Buyurun.

III.- SUNUMLAR

1.- Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü Rehberlik Hizmetleri Daire Başkanı Seyfettin Toraman'ın, Bakanlığın özel eğitim ihtiyacı olan çocuklara yönelik yaptığı hizmetler hakkında sunumu

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ REHBERLİK HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI SEYFETTİN TORAMAN – Sayın Başkanım, değerli vekillerimiz, değerli katılımcılar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu Komisyonun çalışmalarının, hizmet sunduğumuz özel eğitim ihtiyacı olan çocuklarımıza ve ailelerimize öncelikli olarak güzellikler getirmesini temenni ediyorum.

Bugün, size benim yapacağım sunumda, Millî Eğitim Bakanlığımızın, özel eğitim ihtiyacı olan çocuklarımız için eğitsel değerlendirme ve tanılama süreciyle başlayan, yönlendirme ve okula erişimle devam eden ve aynı zamanda örgün eğitim hayatı tamamlandıktan sonra da yaygın eğitim boyutuyla sunduğumuz hizmetleri kısaca ifade etmeye çalışacağım.

Millî Eğitim Bakanlığı olarak uluslararası sözleşmelerden yola çıkarak yani Türkiye Cumhuriyeti devleti olarak da uluslararası sözleşmelerden yola çıkarak buna ilişkin kanun düzenlemelerimiz var. Bu üst çerçeve kanunlar çerçevesinde hizmetlerin sunumunu kolaylaştırmak ve erişimi artırmak amacıyla yönetmelikler düzenliyoruz, ilgili mevzuatımız yansıda olduğu gibi.

Başlangıçta size tanılama sürecinden bahsedeceğim. Özel eğitim ihtiyacı olan bireyler için tanılama süreci nasıl başlıyor? Burada ne tür hizmetlerimiz var? Bundan sonraki süreçler nasıl şekilleniyor?

Eğitsel değerlendirme ve tanılama, Rehberlik ve Araştırma Merkezlerinde... Türkiye’de 240 Rehberlik ve Araştırma Merkezimiz var. Özel eğitim ihtiyacı olan çocuklar sağlık kurulu raporlarıyla veya okulların yönlendirmeleriyle Rehberlik ve Araştırma Merkezlerine geliyorlar.

Rehberlik ve Araştırma Merkezlerinde iki bölümümüz var; Rehberlik Hizmetleri bölümümüz ve Özel Eğitim Hizmetleri bölümümüz.

Özel Eğitim Hizmetleri bölümümüzde eğitsel değerlendirme ve tanılama, yönlendirme, aileyi bilgilendirme ve izleme çalışmalarını sürdürüyoruz.

Süreç nasıl başlıyor? Önce randevu talebi oluşturuluyor. Bir inceleme süreci var, kurul toplantısı oluyor ve en sonunda rapor teslimiyle tamamlanan bir süreç var eğitsel değerlendirme ve tanılama sürecinde.

Müracaat nasıl olabiliyor? Ya bireyin kendisi tarafından bir müracaat yapılabilir ya okul kurumu tarafından ya da özel eğitim ihtiyacı olan çocuğun, bireyin velisi ve ailesi tarafından yapılıyor.

Millî Eğitim Bakanlığımız geçtiğimiz yıllar içerisinde bu bire bir randevu almak yerine uzaktan randevu alınabilecek bir sisteme geçti, randevu sistemine. Velilerimiz, ailelerimiz Rehberlik ve Araştırma Merkezlerine gelmeden uzaktan randevuyla RAM’lardaki randevularını oluşturabiliyorlar.

Burada inceleme süreci önemli ve değerli çünkü buradaki eğitsel değerlendirme ve tanılama ne kadar doğru, çok taraflı, sistematik ve standartlar ölçüsünde yapılırsa, çocuklarımızla ilgili aldığımız destek eğitim kararları, yerleştirme kararları ve özel eğitim ihtiyacı belirleme kararları o derece sağlıklı oluyor.

Öncelikle, gerek kanunlardan gerekse mevzuatlardan dolayı bununla ilgili istenilen birtakım belgeler var. Çocuklarımız öncelikli olarak ve çoğunluklu olarak bir tıbbi tanıyla Rehberlik ve Araştırma Merkezlerine geliyor. Tıbbi tanıyla geldiklerinde eğer çocuklarımıza sağlık kurumları tarafından herhangi bir zekâ ölçüğü uygulanmamışsa, Rehberlik ve Araştırma Merkezleri tarafından da uluslararası geçerliliği, güvenliği sağlanmış olan ölçekler kullanılarak zekâ ölçekleri uygulanıyor.

Daha sonra veli görüşmeleri yapılıyor bu değerlendirme esnasında, çocuğun günlük yaşam içerisinde çokça vakit geçirdiği ailesiyle değerlendirebileceği durumlar aileyle birlikte görüşülüyor. Daha sonra bu çocuklarımıza, özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerimize Millî Eğitim Bakanlığı olarak destek eğitim hizmeti satın alıyoruz. Rehabilitasyon Merkezlerinden biraz sonra bahsedeceğim, buralardan gelen değerlendirme raporları var, bunları da ele alıyoruz. Örgün eğitime devam ettiği okuldan durumuyla ilgili bilgiler geliyor. En son kaba değerlendirme dediğimiz, özel eğitim ihtiyacı olan çocuğumuzun bir performansını alıyoruz, tüm bunların hepsini birleştirerek bir karar veriliyor, çocuğun özel eğitim ihtiyacı belirleniyor.

Burada, özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin değerlendirilmesinde temel ilkeler var, mümkün olan en erken yaş çünkü eğer çocukların özel eğitim ihtiyacını en erken yaşta belirlemezsek -daha sonra oradaki bazen günler, bazen aylar çok önemli ilerleyen dönemde- bunlar çok önemli kayıplar oluyor ve devletin daha sonra sosyal destek sistemleri üzerinde ciddi yük biniyor. Dolayısıyla erken yaşta, okul öncesinde ve erken çocuklukta eğitime ne kadar çok yatırım yaparsanız ondan sonraki süreç o kadar güzel şekilleniyor, bu yüzden mümkün olan en erken yaşta tanılamak zorundayız.

Şimdi, Özel Eğitim Değerlendirme Kurulundan bahsetmiştik, burası bir uzmanlar kurulu. Şu an bu uzmanlar kurulu özel eğitimci arkadaşlarımızdan ve PDR alanından mezun olan rehber öğretmen, psikolojik danışman arkadaşlarımızdan oluşuyor. Burada Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu biraz önce ifade ettiğim kapsamda değerlendirmelerini yaptıktan sonra iki türlü raporumuz çıkıyor bunun sonucunda: Birisi destek eğitim raporu, diğeri ise yönlendirme raporu. Destek eğitim raporu, özel eğitim rehabilitasyon merkezlerinden -Türkiye’de sayısı 2 binin üzerinde- biz haftada sekiz saate kadar bireysel, dört saate kadar grup olmak üzere destek eğitimi satın alıyoruz, bu hizmeti ifade ediyor. Yönlendirme ve yerleştirme kararı ise, bu çocuklarımız bir şekilde resmî okullara devam ettiği için bu çocuklarımızın yerleşeceği özel eğitim sınıflarını ve özel eğitim okullarını bu yönlendirme kararıyla belirliyoruz.

Şimdi, burada Millî Eğitim Bakanlığı olarak eğitsel değerlendirme ve tanılamayı güçlendirmek için, biraz önce ifade ettim, özel eğitimci ve rehber öğretmenlerden oluşuyor buradaki kurul. Daha sonra gerek akademisyenlerle yaptığımız çalışmalarda gerekse Millî Eğitim Bakanlığının son dört yılda çok yoğun özel eğitim alanındaki yenilikleriyle –bunları da biraz sonra ifade edeceğiz- buralarda farklı uzmanlık alanlarının da rehberlik araştırma merkezlerinde görev yapmasıyla ilgili çalışmalar Bakanlığımız tarafından başlatıldı, Personel Genel Müdürlüğümüzde şu an bu çalışmalar devam ediyor. Önümüzdeki orta vade içerisinde rehberlik öğretmenleri ve özel eğitimciler dışında farklı uzmanlık alanlarından da rehberlik araştırma merkezlerinde görev yapan uzmanlarla çalışmaya başlayacağız.

Çocuklarımız için eğitim fırsatlarımız var bu değerlendirmeleri yaptıktan sonra, neler var? Özel eğitim okullarımız var, erken çocukluk eğitimimiz var, özel eğitim sınıfları var, kaynaştırma ve bütünleştirme uygulamaları var, evde eğitim var, hastanede eğitim var ve yaygın eğitim hizmetleri var. Bu kurul kararları sonrasında çocuklarımızın eğitime erişimlerini bu şekilde sağlıyoruz. Erken çocukluk dönemi eğitimi, bu daha önceki mevzuatlarımızda olan fakat bu eksikliğimizin, ülke olarak da eksikliğimizin olduğu konulardan birisiydi. Geçtiğimiz dönemde yaptığımız mevzuat değişiklikleri ve özel eğitim hizmetlerindeki yeni kurguyla erken çocukluk hizmetini tüm ülkemizin genelinde daha ulaşılabilen, erişilebilir bir hizmete dönüştürdük. Nasıl oldu bu? Erken çocukluk hizmeti daha önceki mevzuatlarda ve özel eğitim kuruluşunda sadece özel eğitim anaokullarında ve özel eğitim okullarında sürdürülen bir hizmetken şu an Millî Eğitim Bakanlığına bağlı tüm farklı tür ve kademelerdeki okullarımızda sürdürülen bir hizmete dönüştü. Bu, çok önemli, önemli değişikliklerden bir tanesi.

Erken çocukluk döneminde de eğitim kurgusuyla birlikte içerik düzenlemelerine gidildi, program olarak bir erken çocukluk eğitimi içeriği oluşturuldu. 0-3 yaş arasındaki çocuklarımız haftada iki gün, haftada iki saat olmak üzere aileleri ve kendileri erken çocukluk hizmetinden faydalanıyolar. Bu yeni bir, yenilikçi bir uygulama, bir buçuk yıldır uygulanıyor, bizim burada yaptığımız yeni kurguda ve içeriklerin sonuçlarını önümüzdeki dönemler içerisinde göreceğiz.

Okul öncesi dönem otuz altı ay ile altmış altı ay arasındaki özel eğitim ihtiyacı olan çocuklarımızı kapsıyor. Ve uzun süreden beri özel eğitim ihtiyacı olana çocuklar için okul öncesi eğitim zorunlu. Okul öncesi eğitimde özel eğitim okul anaokullarında sürdürülebildiği gibi aynı zamanda bu çocuklarımız için farklı tür ve kademelerde olan örgün eğitim kurumlarında özel eğitim okul anasınıfları açarak da okul öncesi özel eğitim hizmetini sunuyoruz.

En önemsedığımız uygulamalardan bir tanesi kaynaştırma ve bütünleştirme uygulamaları. Temel politikamız bu çünkü özel eğitimin temel politikalarından birisi de bu. Çocukları mümkün olduğu kadar bulundukları çevreden ayrılmadan, normal akranlarından ayrılmadan, onlarla aynı sosyal ve aynı eğitim ortamını paylaşabilecekleri şekilde sürdürülen bir uygulama. Bunun tam zamanlı kaynaştırma uygulamaları ve yarı zamanlı kaynaştırma uygulamaları olmak üzere iki şekli var: Burası en önemsedığımız ve geliştirmeye çalıştığımız kısımlardan bir tanesi. Bununla ilgili mevzuatlarımıza baktığımız zaman, bununla ilgili içeriklerimize baktığımız zaman buralarda aslında bir eksiklik yok fakat burada çocuğa ve bireye dokunan kısmıyla ilgili olan kısımlarında siz ne kadar güzel mevzuat düzenlemelerini, yasal düzenlemeleri yaparsanız yapın buna dokunacak olan öğretmenin yeterlilikleri, personelin yeterlilikleri eğer gelişmemişse bu hizmetlerin layıkıyla o bireye, özel eğitim ihtiyacı olan çocuğa verilmesi çok mümkün olmuyor. Bakanlığımızın son dönemdeki en yoğun çalıştığı alan kaynaştırmayla ilgili, sınıfında özel eğitim ihtiyacı olan çocuklarla ilgili çalışan sınıf öğretmenleri ve branş öğretmenlerinin farkındalıktan daha ziyade yeterliliklerinin ve tutumlarının geliştirilmesiyle birlikte çözüm becerilerine dönük, öğretim yöntem ve tekniklerine dönük becerilerin geliştirilmesiyle ilgili paket programlar var, onları da programlar kısmına geldiğimiz zaman söyleyeceğim. Çünkü en çok sorun yaşanan, eleştiri alınan ve ailelerimizin bu konuda geriye dönüşlerinin olduğu bir alan, bizim de politika olarak üst politikada gitmek istediğimiz bir alan. Sadece kaynaştırma değil, aynı zamanda kapsayıcı eğitimden yola çıkarak bütünleştirmeye doğru giden bir yolda gidiyoruz Milli Eğitim Bakanlığı olarak.

Kaynaştırmayla ilgili zaten özel eğitim ihtiyacı olan çocuklarımızın istatistiklerine baktığımız zaman, özel eğitim programının uygulandığı okul ve sınıflarla kaynaştırmaya baktığımız zaman arasında çok ciddi farklar olduğunu görüyoruz, bu zaten temel politikamızın bu yönde olduğunun en önemli göstergelerinden bir tanesi. Kaynaştırmaya devam eden çocuklarımızın yine yönetmelikten doğan hakları var, yasalardan doğan hakları var. Bir çocuğumuz kaynaştırma olarak normal bir okulda eğitimine devam ediyorsa destek eğitim odaları bu çocuklar için açılmak zorunda. Desteklenmesi gereken alanlarla ilgili olarak haftada kırk saati geçmemek üzere haftalık derslerinin dışında dersleriyle birlikte yüzde 40'ını destek eğitim odalarında alabiliyorlar. Eğer çocuklarımızın kaynaştırma eğitimi ve özel eğitim sınıflarında değil de kendilerine uygun yapılandırılmış ortamlarda eğitim almaları gerekiyorsa devletimiz olarak bu çocuklarımız için de farklı tür ve yetersizlikler için açtığımız özel eğitim okul ve kurumları var. Bunlar çocuklarımızın tanılarından yola çıkarak, eğitsel ihtiyaçlarından yola çıkarak oluşturulmuş olan program bazlı okullar. Normal programın uygulandığı özel eğitim okulları olabildiği gibi özel eğitim programının da uygulandığı okullarımız var, şimdi bunlara biraz daha detaylı değineceğiz.

İşitme ve bedensel yetersizliği olan çocuklarımız için işitme engelliler meslek liselerimiz var, birinci ve ikinci kademeyi normal bir şekilde tamamlayıp üçüncü kademeye akranlarıyla devam edemeyecek olan hafif düzeyde zihinsel engelli olan çocuklarımız için özel eğitim meslek okulları ve hafif otizmi olan çocuklarımız için özel eğitim meslek okulları var. Bu özel eğitim meslek okulları özel eğitim programının uygulandığı okullar. Biraz önce ilkinde bahsettiğim işitme engelliler meslek lisesi gibi liseler normal programın uygulandığı okullar. Bir de, okul öncesinden başlayarak normal programı takip edemeyen, eğitsel değerlendirmesi ve tanılmasından dolayı orta ve ağır düzeyde yetersizliği

olan çocuklarımız için de eğitim uygulama okullarımız var. Bunlar birinci, ikinci, üçüncü kademe olmak üzere şekilleniyor. Bunlarla ilgili genel bir istatistik sunduk sizlere, bu özel eğitim okullarımızın türlerine göre öğrenci, sınıf ve öğretmen sayılarımız var tabloda.

Bir diğer eğitime erişim fırsatımız -biraz önce ifade etmiştim sadece isminden- özel eğitim sınıfları. Bizim temel politikamız kaynaştırma, kaynaştırma yapamıyorsa bu çocuklarımız akranlarından ayrılmadan normal çocukların gelişim gösterdiği ortamlarda eğitimlerini alabilsinler diye yine yönetmeliklerimizdeki fırsatlardan bir tanesi özel eğitim sınıfları. Biz her tür ve kademede normal okullarımızda özel eğitim ihtiyacı olan çocuklarımız için özel eğitim sınıfları açıyoruz. Türkiye genelinde 10 binin üzerinde özel eğitim sınıfımız var, yaklaşık 50 binin de üzerinde öğrencimiz var, bununla ilgili istatistikler yansıda.

Tamamlayıcı eğitim faaliyeti var. Bu, bizim üzerinde çok titizlikle durduğumuz, yeni mevzuatımıza koyduğumuz bir uygulama. Özel eğitim okullarına ve kurumlarına devam eden çocuklarımız için de eğer herhangi bir alanda desteklenmeleri gerekiyorsa özel eğitim okuluna gidip gitmediklerine bakmaksızın kendi okullarında haftada iki saate kadar tamamlayıcı eğitim alabiliyorlar. Geçtiğimiz bir yıl içerisinde yeni oluşturduğumuz mevzuatta olan bir eğitim fırsatı bu da. Ayda sekiz saate kadar özel eğitim okuluna devam eden bir çocuğumuz gereksinimi olan bir alanda tamamlayıcı eğitim faaliyetinden yararlanabiliyor.

Bunun dışında sağlık sorunlarından dolayı örgün eğitimine devam edemeyecek olan ve yatarak hastanelerde tedavi gören çocuklarımız için hastane sınıflarımız var. 1.000'in üzerinde çocuğumuz şu an hâlihazırda hastane sınıflarında eğitim görüyor.

Yine bir diğer eğitim fırsatı evde eğitim hizmeti. Yine normal eğitime devam etmesinde sakınca görülen çocuklarımız -bundaki süre on iki hafta- sağlık kurulu raporlarıyla birlikte rehberlik araştırma merkezlerine müracaat ediyorlar, biz bu çocuklarımız için de evde eğitim kararı alıyoruz ve evlerimize öğretmen gönderiyoruz ihtiyacı olan alanlarda. Burada da geçtiğimiz bir yıl içerisinde rehberlik araştırma merkezleri 10 binin üzerinde özel eğitim ihtiyacı olan çocuğumuz için evde eğitim kararı verdi.

Yaygın eğitim hizmeti... Özel eğitim okul ve kurumlarına çocuklarımız 27 yaşına kadar kaydolabiliyorlar yani en son kayıt yaşı 27; 27 yaşından -dört yılda tamamlanıyor- 31, 32 yaşına kadar bu çocuklarımız özel eğitim okullarında eğitimlerini sürdürüyorlar. Örgün eğitimlerini tamamladıktan sonra yine ülke olarak eksikliğini hissettiğimiz alanlardan bir tanesi yaygın eğitim hizmetlerinin yani bu bilinen tabiriyle halk eğitim merkezlerinde sürdürülen kurs programlarının özel eğitim ihtiyacı olan bireyler ve çocuklar için onlara özgü programlar şekline dönüştürülmesiydi. Millî Eğitim Bakanlığı olarak el sanatları alanında üç yıl önce 765 modül düzenlenmişti. Geçtiğimiz bir yıl içerisinde bunlar yeniden ele alındı, 5 farklı alanda 206 modül oluşturuldu, 5 farklı engel grubu için. Halk eğitim merkezlerinde özel eğitim ihtiyacı olan çocuklarımız için meslek edindirme veya bir işe yönelik bilgi, beceri kazandıran kurslar veya hobi kursları açılabilir. Bunlarda da alt sınır yok, bir özel eğitim ihtiyacı olan çocuğumuz dahi başvursa bu kurslar açılabilir. Yine mevzuatta bir fırsat daha var. Sadece özel eğitim sınıflarına çocuklarımızı taşımıyoruz, aynı zamanda örgün eğitimlerini tamamlamış olsalar bile Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğüne bağlı halkı eğitim merkezlerinde bizim okullarımızda kursa giden çocuklarımızı da ücretsiz olarak bu kurslara taşıyoruz.

Son dönemde en temel politikalardan bir tanesi istihdam. Burada çok önemli bir şey var, özel eğitim ihtiyacı olan çocuklarımız için ilk defa üç yıl önce biz alan/dal eğitimine geçtik. Şu an 20 farklı alan/dalda, bunlardan 2 tanesi görme engelliler için, 18 alanda meslek eğitimi veriyoruz bu çocuklarımız için. Ve daha sonra MÜSİAD'la ve İŞKUR'la protokollerimiz var, bu çocuklarımızın

meslek okullarını tamamladıktan sonra, meslek eğitimlerini tamamladıktan sonra işe yerleştirilmesiyle ilgili çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Bu çok önemli bir eşik. Daha önceden bu yok muydu? Evet, bir meslekle ilgili bilgi, beceri kazandıran programlar o şekildeydi fakat bunlar yeniden ele alındı. Türkiye genelindeki tüm atölyeler... Okullarımızda 600'ün üzerinde atölyemiz var; bir kısmı Millî Eğitim Bakanlığımızın öz kaynaklarıyla, bir kısmı da dış finansman kaynaklarıyla 600 üzerindeki tüm atölyelerimizin yapılandırmasını dünya standartlarında yaptık ve meslek eğitimi yapıyor şu an çocuklarımız. Burada şöyle yeni bir güzel uygulama daha var: Geçtiğimiz hafta basına çıktı, biz bu özel eğitim ihtiyacı olan çocuklarımız meslek eğitimi aldıklarında bunların aldıkları belgeler hem iş kurmalarında hem de uluslararası standartlarda geçerliliği olsun diye Mesleki Yeterlilik Kurumuyla birlikte hazırlanan protokolle 12 alanda bunun çalışmalarına başladık. Geçtiğimiz hafta 6 alan tamamlandı. Bu ne demek? Uluslararası geçerliliği olan düzenlenen belgelerle 6 alanda çocuklarımız sertifikaya sahip oldular. 6 alanın da çalışmaları devam ediyor. Tamamlandığında 12 alan oluşmuş olacak.

Devletin sunduğu örgün eğitim hizmeti kapsamında özel eğitim sınıflarında, özel eğitim okullarında verilen hizmetin dışında aynı zamanda devlet olarak, Millî Eğitim Bakanlığı olarak belirlenen bütçeyle birlikte 652 sayılı Kanun'da belirtilen hükümler gereğince biz özel eğitim rehabilitasyon merkezlerinden özel eğitim ihtiyacı olan çocuklarımız için destek eğitim hizmeti satın alıyoruz. Çok önemli bir kaynak bu, 2006 yılından günümüze gelene kadar yaklaşık 21 milyar lira civarında devletimiz bu alana kaynak ayırmış. Son dönemde de bu alanın daha da geliştirilmesiyle ilgili çalışmalar devam ediyor, bunlara değineceğim biraz sonra. Bizim destek eğitimi aldığımız program dalları yansıda var. Haftada sekiz saate kadar bireysel, dört saate kadar da grup eğitimi alabiliyor çocuklarımız. Bunda da ciddi bir oran var. Rehberlik araştırma merkezlerimize başvuran yüzde 96'nın üzerinde yani başvuran 100 çocuktan 96'sına biz rehberlik araştırma merkezlerinde destek eğitimi öneriyoruz çocuklarımız bu fırsatlardan yararlansın diye. Şimdi, bunlarla ilgili istatistikleri de vereceğim. Son bir yıl içerisinde yaptığımız değerlendirmelerde tek dereceye göre 419.783 çocuğumuza biz destek eğitimi kararı vermişiz. Destek eğitimi kararı veremediklerimizin birtakım nedenleri var, gerek yaşa bağlı gerekse belge eksikliklerinden dolayı destek eğitim hizmeti önerilemiyor. Bunlar da bu sayının içerisine dâhil değil.

Şimdi, son dönemde bununla ilgili, Komisyonumuzun görevlerinden bir tanesi mevcut durumu görmek, bununla ilgili sorun alanlarını tespit etmek, belki de güncelde bununla ilgili neler yapılıyor, belki bunları da paylaşmak daha doğru. Biraz önce sunumumun başında ifade etmiştim. Eğitsel değerlendirme, tanılama en kritik süreçlerden bir tanesi. Yine hafızamızı tazelemek adına söylüyorum, ülke olarak çok yeni bir uygulamaya geçtik; ÇÖZGER ve erişkinler için özel eğitim değerlendirme kurulu raporları, özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin uluslararası standartlarda değerlendirilebilmeleri için çok önemli bir basamak bu. Çünkü biz ülke olarak bundan yaklaşık üç ay önce, artık 18 yaşına kadar hiçbir çocuğumuza “engelli” ibaresini kullanmayacağız, sadece onların gereksinim raporlarını düzenleyeceğiz. Bu, algı ve politika açısından çok önemli bir gelişme ve uluslararası kodlarda çocuklarımızı değerlendirebileceğiz. Neden bunu ifade ediyorum? Çünkü bu domino taşının başlangıcı. Başlangıçtaki düğme ne kadar doğru iliklenirse ondan sonraki eğitsel değerlendirme ve tanılama süreci de o derece sağlıklı şey yapacak.

Ben kişisel olarak hafif mental ve özel eğitim ihtiyacı olan bir çocuğun dayısıyım. Dolayısıyla benim kardeşime ilk defa “Sen Onur için git, engelli sağlık kurulu raporu al.” dendiğinde kardeşimin hissettiği duyguyu çok yakından biliyorum, bu işleri yönetenlerden biri olarak da bu duyguları biliyorum. Şimdi, çocuklarımızı aileler çok ortaya çıkarmayıp tanı almasını istemiyor olabilirler çünkü onlara “engelli” ibaresini koyuyoruz. Dolayısıyla bu yeni geçtiğimiz sistemde artık bununla ilgili durum ortadan kalkmış oluyor, çocuklarımıza bu ifadeyi kullanmıyoruz. Bu çok önemli,

bir önemi daha var. Buradaki düzenlenen yeni raporlar -şu anda başlangıçta bazı sorunlar var- tam oturduğunda bu çocuklarımızın ihtiyaçlarını daha doğru ortaya koyan raporlar olacak. Bundan yola çıkarak eğitimsel değerlendirmelerin de çok sağlıklı bir şekilde oluşması gerekiyor. Türkiye’de 240 farklı rehberlik araştırma merkezi var, buralarda farklı uzman yeterlilikleri var, farklı personel yeterlilikleri var, bunlardan kaynaklı aynı duruma farklı değerlendirmeler olabiliyor. Bunu ortadan kaldırmak üzere Millî Eğitim Bakanlığı olarak yine aramızdaki akademisyenlerin de katılımıyla -birçoklarının kendilerini tanıyoruz- eğitimsel değerlendirme ve tanılama hizmetlerinin standartlaşması çalışması başlatıldı, tamamlandı, materyal üretimleri gerçekleştirildi, geçtiğimiz ekim ayında rehberlik araştırma merkezlerine dağıtımı yapıldı, sadece formların ve kartelaların kullanımına başlamadık. Bunun da sebebi: Bu biraz önce size ifade ettiğim devletin kaynak ayırarak özel sektörden aldığı destek eğitim hizmetleri var, buralardaki destek eğitim programlarının güncelleme çalışmaları var. Bu güncelleme çalışmaları tamamlandığında bu eğitimsel değerlendirme ve tanılamayla ilgili geliştirilen standartlar önümüzdeki kasım ayından itibaren tüm ülke genelinde kullanılmaya başlanacak. Bu çok önemli bir gelişme çünkü personel yeterliliklerinden ve uzman yeterliliklerinden kaynaklanan eksiklikleri en aza indirecek olan bir uygulama.

Yine okul temelli müdahaleleri gerçekleştirmek, tıbbi tanıdan daha çok eğitimsel tanıyla çocuklarımıza yardımcı olmak amacıyla bunu sağlayacak veya sadece tıbbi tanıyla karar verilen öğrenme güçlüğü gibi, dikkat eksikliği gibi alanlarda aynı zamanda bir eğitimsel değerlendirmeyle ilgili çözüm bulabilmek amacıyla üç teste sonuç veren öğrenme güçlüğü bataryası geliştirme çalışmalarımız devam ediyor. Şu an son aşamadayız, analiz aşamasında. Bu da ilklerden bir tanesi, önümüzdeki eylül ayından itibaren ülkemizin ilk defa psikolojik yönü dışında -çünkü genelde hep ölçme araçları psikolojik, bunun yanında- eğitimsel yönü ağır basan Millî Eğitim Bakanlığının kullandığı bir öğrenme güçlüğü testi sahanın kullanımına sunulmuş olacak ve bu okul temelli müdahaleyi geliştirecek.

Yine bahsetmiştim, eğitimsel değerlendirmede aynı zamanda uluslararası zekâ ölçekleri kullanılıyor, psikolojik ölçme araçları kullanılıyor. Geçtiğimiz dönemde hâli hazırda ülke olarak ilk millî zekâ ölçeğimiz ASİS’i geliştirmiştik, önümüzdeki aylarda ASİS’in tablet uygulaması sahada kullanılmaya başlanacak. Bununla birlikte ASİS 2’yi geliştirme çalışmaları var ama daha yeni bir çalışma var, 3 ile 23 yaş arasındaki bireyleri kapsayan dünyadaki nadir olan ölçeklerden bir tanesi “computerized adaptive” test geliştirme çalışmalarımız devam ediyor. Bu söylediklerim neden önemli? Çünkü biz ülke insanımızın ihtiyacını belirlerken genelde hep uyarılama testlerle çalışılıyordu. Zekâ ölçeği geliştirmek, test geliştirmek çok kolay değil, basit bir zekâ ölçeğini geliştirmek bile en az üç yıllık bir süreyi kapsıyor, akademik birikim ve cesaret gerektiriyor ama ülke olarak inşallah dünyada da sayılı olan “computerized adaptive” testlerinden bir tanesi bir buçuk yıl sonra kullanıma geçmiş olacak, bunda da şu an sahadan veri alma aşamasındayız yani ön pilota giriyoruz. Türkiye genelinde bin rehberlik öğretmeniyle yaklaşık binin üzerinde noktada bununla ilgili örneklemeye geçmiş olacağız.

Yine önemli şeylerden bir tanesi personel yeterlilikleri. Biz Millî Eğitim Bakanlığı olarak dört farklı alanda; otizm spektrum bozukluğu, dil konuşma, özel yetenekli bireyler ve özel öğrenme güçlüğü alanlarında rehberlik araştırma merkezlerinde görev yapan binin üzerinde, 1.004 özel eğitim öğretmenimizi bu konuyla ilgili eğittik. Bunlar, geriye döndüklerinde sınıflarında otizmi olan, dil konuşma güçlüğü olan, özel öğrenme güçlüğü olan ve özel yeteneği olan sınıf ve branş öğretmenlerinin eğitimlerinden sorumlular. Bunda da yaklaşık 300 bin civarında bir sayıya ulaştık. Bunlar bir buçuk yıl önce yetiştirildiler ve sahaya girdiler ama Millî Eğitim Bakanlığı çok geniş bir bakanlık, 700-800 binin üzerinde öğretmeni var ama başarı olarak yüzde 50’ye ulaşmış vaziyetteyiz, önümüzdeki dönemde inşallah geriye kalan kısmının da bunlarla ilgili eğitimlerini tamamlayacağız.

Yine bir diğer -bahsetmiştim- konulardan bir tanesi destek eğitim programlarının güncellenmesi, bu önemli. Çünkü destek eğitim programları 2008 yılında en son güncellenmişti, o günden bugüne gelene kadar özel eğitim alanında çok yeni değişiklikler var, bunların yansıtıldığı yedi farklı alanda destek eğitim programları güncellendi, daha çok ihtiyaç odaklı, çocuğun ihtiyacına odaklanan ve çok fazla böyle detaya girip de genel fotoğrafı kaçırmayan destek eğitim programları oluştu. Talim ve Terbiye Kuruluna teklif aşamasında, kısa vade içerisinde de yeni destek eğitim programlarıyla birlikte tanışmış olacağız, dolayısıyla değerlendirmede de yeni standartlara geçeceğiz.

Eğitim ortamlarında fiziki koşulların standart hâle getirilmesiyle ilgili bir çalışma var. Özel eğitim alanındaki eksikliklerden bir tanesi buydu. Bakanlık olarak son dönemde en yoğun beş yılda çalıştığımız alanlardan bir tanesi bu, hem iç finansmanla hem dış finansmanla. Şu an burada yansıda 2015-2018 yılları arasında özel eğitim meslek okullarında 361 diyor, 600'ün üzerinde atölye vardı, bugün itibarıyla bunların tamamı tamamlanmış oldu.

Bir diğer konu: Türkiye genelinde 10 binin üzerinde özel eğitim sınıfımız var. Bunlardan çok büyük bir kısmı verimli ve aktif bir şekilde kullanılıyor. Bundan neyi kastediyorum? Bazı sınıflarımız var ki 2 öğrencimiz, 2 öğretmenimiz, 1 öğrencimiz, 2 öğretmenimiz var. Devlet olarak, Millî Eğitim Bakanlığı olarak bununla ilgili hiçbir şeyden çekinilmiyor. Özel eğitim ihtiyacı olan çocuğun ihtiyacı varsa bu çocuklar için sınıf açılıyor. Fakat burada şöyle bir şey var: Bu çocuklarımızın materyal eksiklikleri vardı. Millî Eğitim Bakanlığı olarak Kalkınma Bakanlığı ve dış finansmanla Türkiye genelindeki 6 bin özel eğitim sınıfımız için 66 farklı türde özel eğitim materyali hazırlanarak Cumhurbaşkanlığımızın himayelerinde, Sayın Emine Erdoğan'ın himayelerinde Türkiye genelindeki 6 bin özel eğitim sınıfına bunların dağıtımı yapıldı. Yeni bir kaynakla birlikte geriye kalan sınıflarımızın da dağıtımıyla ilgili çalışmalar devam ediyor.

Bir diğer uygulama, özellikle orta ağır düzeyde yetersizliği olan çocuklarımız için özel eğitim okullarındaki yaşam becerilerini aktif olarak sergileyebilecekleri uygulama sınıfları, Türkiye genelinde tüm eğitim uygulama okullarındaki yaşam odaları, uygulama sınıfları diyoruz, uygulama evleri diyoruz, buraların da çalışmaları tamamlandı.

BİLSEM'lerle ilgili kısmı geçiyorum.

Burada özellikle son dakikada değinmek istediğim konulardan bir tanesi, bu Komisyonun çalışma gruplarından bir tanesi otizm. Otizm Eylem Planı yayınlandı, Aile Bakanlığımızın koordinesinde devam ediyor, farklı bakanlıkların görev ve sorumlulukları var. Biz Otizm Meclisiyle birlikte -burada tarafları var- STK'lerle birlikte çok yakın bir şekilde çalışıyoruz yani birbirimizi tanımayan, bilmeyen şeyler değiliz, sürekli çalıştaylarda, bu planların oluşturulmasında. Millî Eğitim Bakanlığı olarak da bir kısmını sunumda yaptığım, üzerimize düşen, örneğin orada var, özel eğitim okullarının sayısının artırılması, sınıfların materyallerle donatılması, eğitsel değerlendirmenin standart hâle getirilmesi, eğitime erişimin kolaylaştırılması, tıbbi tanıda engelli şeyinden vazgeçilmesi, mümkün olan en erken yaşta tanılanmasıyla ilgili Millî Eğitim Bakanlığımızın birçok görevi var, personel yeterliliklerinin geliştirilmesiyle ilgili görevleri var. Bu sunumda bir kısmına değindik. Otizm Eylem Planı'nda da Bakanlığımıza sunulan, verilen görevleri yerine getirmeye çalışıyoruz ve getirmeye devam edeceğiz.

Ben, dinlediğiniz için teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlarım, Millî Eğitim Bakanlığı sunumunu dinledik.

Şimdi arzu ederseniz şöyle yapalım: Biz de zaten notlar alıyoruz, arkadaşlarımız sizin değerlendirmelerinizle ilgili bazı sorular soracaklar, bazı kendi görüşlerini belirtecek milletvekili arkadaşlarım, Komisyon üyesi arkadaşlarım. Ama arzu ederseniz şöyle yapalım: Biz Gençlik ve Spor Bakanlığını da dinleyelim çünkü bazı arkadaşlarımızı, bizi Mecliste hemen gruplar davet edebilir. Gençlik ve Spor Bakanlığından arkadaşlarımızı da dinleyelim, ondan sonra da sorularımızı soralım. Uygun mu arkadaşlar? Öyle yapalım, peki.

Değerli arkadaşlarım, Gençlik ve Spor Bakanlığı burada bir hayli kalabalık gözüküyor ama galiba 3 kişi, diğer arkadaşlarımız yanda. Mehmet Ata Öztürk; Eğitim, Araştırma ve Koordinasyon Genel Müdürümüz başkanlığında bir heyet.

Genel Müdürümüz hoş geldiniz.

2.- Gençlik ve Spor Bakanlığı Eğitim, Araştırma ve Koordinasyon Genel Müdürü Mehmet Ata Öztürk'ün, Bakanlığın engelli bireylere yönelik hizmetleri ve faaliyetleri hakkında sunumu

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI EĞİTİM, ARAŞTIRMA VE KOORDİNASYON GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ATA ÖZTÜRK – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum. Bütün heyete saygılarımı sunuyorum.

Gençlik ve Spor Bakanlığı olarak burada 1 genel müdür, 1 genel müdür yardımcısı, 2 daire başkanı ve uzmanlarımızla heyetinizin huzurunda bulunuyoruz. İsmim Mehmet Ata Öztürk. Yirmi dakikalık bir sunum hazırladık, çok fazla heyetinizin vaktini almayacak şekilde. Fakat soru-cevap kısımlarında, ilerleyen aşamalarda daha uzun bir soru-cevap kısmıyla da karşınızda olacağız.

Öncelikle sunumun yapısını ben sizlerle paylaşmak isterim. Çok kısaca teşkilat yapımız hakkında...

BAŞKAN – Onu geçelim.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI EĞİTİM, ARAŞTIRMA VE KOORDİNASYON GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ATA ÖZTÜRK – Peki, hemen geçtim, kolaylık olsun.

BAŞKAN – Yani teşkilat yapısını geçelim çünkü vaktimiz gerçekten bizim çok sınırlı.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI EĞİTİM, ARAŞTIRMA VE KOORDİNASYON GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ATA ÖZTÜRK – Peki, o zaman biraz daha hızlandırayım size katkı sunabilmek adına.

BAŞKAN – Evet, öyle yapalım. Siz Anayasa maddesi de yazmışsınız, güzel ama bizim için iyi oldu bu, çok güzel, bizim ekibimiz de bunu değerlendirecek ama siz esas konuya direkt girebilirsiniz.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI EĞİTİM, ARAŞTIRMA VE KOORDİNASYON GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ATA ÖZTÜRK – 3-4 slaytı bir iki cümlede özetleyeceğim size.

BAŞKAN – Hayhay, takdir sizin yani ana ilkemiz bu.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI EĞİTİM, ARAŞTIRMA VE KOORDİNASYON GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ATA ÖZTÜRK – Gençlik ve Spor Bakanlığı olarak tüm bu konuyla alakalı engelli bireylere yönelik hizmetler ve faaliyetler anlamında bize yön veren, bizim hareket planımıza, eylemlerimize yön veren ilgili mevzuat, görev, yetki ve sorumluluklarımızı dört ana başlıkta ifade edebiliriz. Cumhurbaşkanlığı yönetim sistemine geçişle birlikte 1 no.lu Kararname’de ifade edilen ilgili maddeler, Onuncu Kalkınma Planı’mız, Gençlik ve Spor Bakanlığının stratejik planı ve 2019 yılındaki Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin uygulanmasına yönelik tedbirler olarak özetleyebilirim. Bu maddeleri sizin talimatlarınızla hızlandırıyorum. İlgili tedbirler zaten sunumlarda sizlerle paylaşıldı.

Gençlik ve Spor Bakanlığı olarak en önemli konularımızdan biri, diğer ilgili bakanlıklarımızı destekleyici ve bütünleştirici olacak şekilde gerek Millî Eğitim Bakanlığımızla gerek Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımızla gerek Sağlık Bakanlığımızla ve diğer bütün ilgili bakanlıklar, kurumlar ve STK'lerle iletişimimizde, ilişkilerimizde farkındalık çalışmaları son derece ön planda ve buna yönelik olarak çeşitli sivil toplum kuruluşlarıyla, ticari firmalarla gönüllülük ilkesi esasında yoğun çalışmalar içerisinde bulunuyoruz. Bunu, gençlik merkezlerindeki basit faaliyetlerden daha kapsamlı, belli bir stratejik eylem planına dayalı, iletişimi olan farkındalık çalışmaları kapsamında da farklı alanlarda uyguluyoruz.

Bu faaliyetleri yaparken 4 genel müdürlüğümüz ana sorumluluğu üstlenmekte: Eğitim, Araştırma ve Koordinasyon Genel Müdürlüğümüz, Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğümüz, Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğümüz ve Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğümüz. Şimdi bu genel müdürlüklerimizin yaptığı faaliyetlerle alakalı kısaca özetleri sunmak istiyorum.

Eğitim, Araştırma ve Koordinasyon Genel Müdürlüğümüz proje desteklerinden de sorumlu olan bir birim. Engellilikle alakalı çeşitli eğitim ve farkındalık çalışmalarına ek olarak, araştırmalara ek olarak çeşitli sivil toplum örgütlerinin desteklenmesi adına proje desteklerine de sahip. İlgili yönetmelikler çerçevesinde, bu sosyal hayatın her alanına etkin katılımın sağlanması, gençlik ve spora yönelik dezavantajlı grupların erişimlerinin kolaylaştırılması, yenilikçi fikirlerin, bu kişilere yönelik yeni uygulamaların, kanıta dayalı yöntemlerin, umut vadeden uygulamaların hayata geçirilmesi adına sivil toplum örgütlerimize maddi destekler vererek projeleri takip etmekte. Bu projelerimiz bir yıl içerisinde tamamlanan, mikro bazda ifade edebileceğimiz projeler olarak ifade edilebilir. Engelli bireylerin spor, kültür ya da sanatsal etkinliklerinde toplumsal hayata tam ve bağımsız katılımlarını etkileyen projeler öncelikli olarak hedeflenmekte. Bu bizim Bakanlığımızın ana hedeflerinden bir tanesi, etkin ve aktif katılımlarının desteklenmesi.

Buna yönelik olarak bazı verileri hızlıca sizlerle paylaşmak istiyorum: Grafikte, yansıda göreceğiniz yukarıdaki maddeler, engellilik özelinde olmayan, 2012 yılından günümüze tüm projeleri kapsamakta, onun altındaki maddelerde ise gerek otizm spektrum bozukluğuyla alakalı gerek Down sendromu gerek farklı engel türleriyle alakalı destekleyici projelerin adetleri ve toplam miktarları burada dikkatinize arz edilmekte.

Bazı örnekleri de burada paylaşmak istiyorum: Farklı illerden, Türkiye'nin 81 ilinden proje destekleri çağrılarımıza yanıtlar geliyor ve farklı sivil toplum kuruluşları, kimi sınırlı sayıda üyelerden oluşmakta, kimisi ise son derece kompleks dinamiklere sahip, yoğun örgütlenmesini tamamlamış sivil toplum örgütlerinden oluşmakta. Verdiğimiz miktarın bir yıllı sınırlandığını ifade etmiştim, üst limit olarak da 200 bin olarak sınırlandırılmış durumda.

Bunun dışında, gene aynı Genel Müdürlüğün faaliyetleri kapsamında bir Damla Gönüllülük Hareketi'miz var. Bu gönüllülük hareketi kapsamında tüm illerimizde yaklaşık kırkar kişilik genç gruplarıyla, gönüllü genç gruplarıyla beraber çeşitli illerde faaliyetler yapıyoruz. Burada, engelsiz yaşam merkezleri ziyaretleri, aile ziyaretleri, engelsiz kafe ziyaretleri, korumalı iş yeri ziyaretleri, kaynaştırma, bütünleştirme kapsamındaki okulların ihtiyaçlarının giderilmesi, özel eğitim okullarına destek verilmesi, aynı zamanda, ailelere sosyal destek anlamında gönüllü faaliyetler yapılmakta ve yıl boyunca bu faaliyetler sürdürülmekte. Bazı örnekleri paylaşmak isterim: Resim atölyeleri, bağımsız hareket etkinlikleri, diğer engel gruplarıyla birlikte eğitim ve oyun faaliyetleri, sahne sanatları, spor faaliyetleri gibi uygulamalarımız söz konusu. Engelli bireylerin kişisel gelişimlerine katkıda bulunmak adına da öfke kontrolü, çatışma veya uyuşmazlık çözümü, sosyal iletişim becerilerinin gelişmesi gibi konularda da yetkinliği olan gönüllü arkadaşlarımız ekibe destek olmakta. Hareketlilik programlarımız

çerçevesinde, Şehirler ve Kùltürler Projemiz tüm gençlik gruplarına hitap etmekle beraber, engelli faydalanıcılarımız da söz konusu. 2014 yılından günümüze yaklaşık 500 faydalanıcı bu programlarda yer almıştır.

Az önce sunum yapan Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğümüzle koordineli olarak, Türkiye’de bir ilk olan, özel eğitim okullarında görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik zenginleştirilmiş içeriğe sahip bir kitabın baskısını tamamladık. Bu, 2015 yılından beri süregelen yoğun bir çalışma ve yoğun ihtiyaç analizi ve uygulamaları neticesinde çıkan bir kitap. Akademisyenlerimizin de katkılarıyla bu kitabı hayata geçirdik.

Kısaca, kitabın özelliğinden dolayı ve ciddi katkı sunacağından dolayı bir iki dakikayı buna ayırmak istiyorum müsaadenizle. Bu kitabımızın hazırlanma aşamasında özel eğitim okullarında görev yapan bütün beden eğitimi öğretmenlerimizin tamamına bir anket yollandı Millî Eğitim Bakanlığı tarafından. Bu anketlerden yüzde 83 civarında bir geri dönüş aldık. Bu anketi bir ihtiyaç analizi olarak değerlendirebiliriz. Bu ihtiyaç analizinde belirlenen hizmet içi eğitim ihtiyaçları doğrultusunda bir haftalık bir yoğunlaştırılmış hizmet içi eğitim planlaması yapıldı ve bu eğitimler 49 öğretmenin yani yüzde 10’luk bir rakama tekabül eden beden eğitimi öğretmenlerinin katılımıyla hem teorik hem pratik uygulama olarak gerçekleştirildi. Burada, özel eğitim alanındaki akademisyenler, engellilerde uyarlanmış beden eğitimi alanındaki akademisyenler, artı, 4 tane engelli spor federasyonunun temsilcileri, millî sporcuların yer aldığı kamp uygulamaları ve hekimlerin yer aldığı bir planla bir hafta boyunca uygulamalar verildi. On saatlik bir zenginleştirilmiş içerik videosunu da kitaplarımıza karekodla bağlantılandırarak öğretmenlerimizin cep telefonuyla dahi hem teorik hem pratik uygulamalara ulaşmalarını sağladık. Şu anda kitabımız özel eğitim okullarında görev yapan öğretmenlerimizin kullanımına açık. İlerleyen günlerde Bakanlığımızın “Spor Türkiye” kapsamında yani yeni bir spor uygulama sisteminin tanıtıldığı “Spor Türkiye” kapsamında, sadece beden eğitimi öğretmenlerine değil, antrenörlere ve konuya ilgili duyan tüm paydaşların, sivil toplum örgütlerinin kullanımına elektronik olarak sunulacaktır.

Diğer bir ilgili genel müdürlüğümüz, faaliyetlerimize katkı sağlayan, engelli bireylere yönelik, özel gereksinimi olan bireylere yönelik faaliyetlerde katkı sağlayan genel müdürlüğümüz Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü. Özellikle gençlik merkezlerimiz ve gençlik kamplarımız aracılığıyla her yaş grubundan gençlerin ciddi talepte bulunduğu uygulamalarımız var. Gençlik merkezlerimizin adedi 300’e yaklaşmış durumda günümüz itibarıyla, bugün itibarıyla 294 gençlik merkezimiz söz konusu. Burada üyelerimize ücretsiz olarak çeşitli faaliyetler sağlanmakta. 12 engelli birey de bir araya geldiği zaman, talepte bulunduğu zaman -aynen Millî Eğitim Bakanlığının uygulamalarında olduğu gibi- bir ekip oluşturulduğu zaman bu hizmetleri sunmaktayız. Şu anki üyemiz 2 milyona yaklaşmış durumdadır. Engelli ve özel gereksinimi olan bireylere yönelik olarak da 1.200-1.300 civarı faaliyetimiz söz konusu ve bunlara 30 bin civarında katılım sağlanmış durumda.

Tüm gençlik kamplarımız özel gereksinimli bireylerin katılımlarına açık olmakla beraber, sadece engelli bireylerin katılım yapabildiği etkinliklerimiz de söz konusudur. Her yıl yaklaşık 1.200 bu tip gencimiz etkinliklerimizden faydalanmaktadır.

Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğümüzde çeşitli proje ve çalışmalar hayata geçirilmektedir. Bakanlığımıza bağlı yurtlarımızda kalan otizmli veya başka engel grubunda bireyler, üniversite öğrencileri olmakla birlikte, burada konaklayan öğrencilerimiz de gönüllülük faaliyetlerinde, diğer bireylere yönelik etkinliklerde bize katkı sunmaktadır. Burada birkaç örneği görmektesiniz. Sosyal

etkinlikler kapsamında uçurtma şenliklerinden tutun da drama konusunda eğitim sahibi bireylerin özel gereksinimli bireylere yönelik drama faaliyetlerine kadar çok geniş bir yelpazede etkinliklerimiz söz konusudur.

Burada da verileri, 2014 yılından günümüze faaliyet ve öğrenci sayılarını görmekteyiz. Verilerden görülebileceği üzere, her yıl üzerine koyarak, bu etkinliklerin sayısını artırarak ve harcadığımız kaynağı ve öğrenci sayısını artırarak faaliyetlerimizi sürdürmekteyiz. Burada bize ciddi bir katkı sağlayan Genç Gönüllüler İnternet Platformu sivil toplum örgütlerinin de uygulamasına açıktır. Burada kayıt yaptıran sivil toplum örgütlerinin faaliyetleriyle 700 bini bulan yurtlarda konaklayan öğrencilerimizi bir araya getirme imkânına sahibiz dolayısıyla burada sivil topluma, bu alanda çalışan örgütlere de katkı verme imkânına sahibiz. Son birkaç yıldır yurtlarda staj imkânı da sunuyoruz. Örneğin, Ankara ilinde 3 Aralık tarihinde yapılan okul ziyaretinde ciddi miktarda bir staj talebi söz konusuydu. Bu staj talebiyle 10'un üzerinde Down sendromlu ve özel gereksinimli öğrencimizi staja alarak bu uygulamaları hayata geçirdik Ankara ilinde de.

Son paylaşacağım genel müdürlük hizmeti Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü üzerinde. Burada doğrudan ve dolaylı yoldan hizmetler söz konusu. Hem 4 engelli federasyonu aracılığıyla hem de direkt olarak Bakanlığın yaptığı faaliyetler aracılığıyla 20 bin dolayında lisanslı sporcuya sahibiz günümüz itibarıyla. Her yıl bu sayı artarak güncellenmekte ancak sporcuların tamamı faal olarak, lisansiyer olarak etkinliklere katılmamakta. Bu gördüğünüz veriler rekreasyonel anlamda aileleriyle yapılan sporlar değil, müsabık olarak yapılan sporları ifade etmekte. Toplamda 20 bin civarı olan bu sporcu stokumuzun dağılımlarını bazı engel gruplarına göre bugünkü toplantının konusuyla alakalı olarak sizlerle paylaşmaya gayret ettik. Down sendromu, otizm spektrumu ve zekâ geriliği görülen sporcularımızın lisanslı olanlarını, kadın ve erkek dağılımlarını burada görebilirsiniz. Bunların uluslararası ve yerel organizasyonlardaki müsabakalardaki branşları da tablonun altında dikkatlerinize sunulmakta.

Geçtiğimiz yıldan itibaren, ilkokullarda, ilkokul 3'üncü sınıf öğrencilerimize yönelik bir fiziksel uygunluk testi uygulanmakta. Burada gene Millî Eğitim Bakanlığıyla yoğun bir iş birliği içerisinde çalışıyoruz. Geçtiğimiz yıldan bu yana -1 milyon üzerinde, yaklaşık 1 milyon 300 bin dolayında şu sıralarda sayı- yapılan bu testlerde 3.600 civarında da engelli birey fiziksel uygunluk testlerine girdi. Tabii, dikkat edilmesi gereken konulardan bir tanesi, burada uyguladığımız testler esasında normatif testler. Öğrencilere bu tip normatif testlerin uygulanmasında yaşanan güçlüklerden dolayı bataryalardaki tüm uygulamaları yapmıyoruz. Yeri geldiği zaman kriter referansı, yeri geldiği zaman terzi usulü testleri de yaparak tüm bu teste tabi tutulan öğrencilerimizi, çok yetenekli olanları, müsabık olabilecekleri motor beceri eğitim programlarına, yetenekleri daha sınırlı olan çocuklarımızı da rekreasyonel olarak da olsa hayat boyu spor yapabilecekleri alanlara yönlendirmeye gayret ediyoruz.

Bizim Bakanlığımıza bağlı 81 ildeki tüm spor tesislerimizde "Mutlu Çarşamba" uygulamasını hayata geçirdik. Çarşamba günleri, engelli veya özel gereksinimli tüm bireylerin uygulamalarda, hizmetlerde önceliği söz konusu ve bu önceliklere ulaşımını sağlamak adına da ulaşımına destek sağlamak adına 35 ilde 45 engelsiz otobüsümüzü devreye almış durumdayız. 2015 yılından beri bu otobüslerimizle hem şehir içerisinde hem de spor kulüplerinin başka illerde yaptığı etkinliklere katkı sağlamaktayız.

Burada, tabii, özel gereksinimli bireylerimizle bire bir temasta bulunan en önemli etken antrenörlerimiz. Antrenörlerimizin mesleki yeterliliklerinin geliştirilebilmesi adına uzun yıllardan beri uyguladığımız bir süreç söz konusu. 4 engelli spor federasyonu ile gerçekleştirilmiş protokoller neticesinde Bakanlığımıza bağlı olarak görev yapan antrenörler ve federasyon etkinliklerinde görev

yapan antrenörlere yönelik olarak hizmet içi eğitimler verdik. Bu hizmet içi eğitimlerimizde hem branşa yönelik faaliyetler hem de farklı engel tiplerine yönelik olarak mesleki yeterliliklerinin gelişebilmesi adına pedagojik formasyondan davranış yönetimine farklı eğitimler sağlanmakta. Bunları da ilerleyen dönemde etkileşimli bir web portalı üzerinden hem senkron hem asenkron eğitimlerle destekleyerek eğitimlerin daha geniş bir kitleye ulaşabilmesi için hazırlıklarımızı son aşamalarına getirdik.

Bu, Genel Müdürlüğümüzle ilgili paylaşacağım son hizmet de sporcu danışma hattı. Her ne kadar biz faaliyetlerimizle antrenörlerimize, velilerimize, sporcuların kendilerine birtakım katkıları ve bilgileri sunmaya gayret etsek de kimi zaman bu eğitimlerde planlanmamış, çok özel, değişik durumlar ortaya çıkabiliyor. Bu konularda Genel Müdürlüğümüze ulaşabilmeleri adına bir telefon hattı kurduk ve bu telefon hakkında bilgilendirme ve yönlendirme faaliyetlerimizi hem velilerimize, ailelerimize hem gençlerimize hem de antrenörlerimize sunmaktayız.

Bu, sportif faaliyetler aşamasında bazı genel sorunlarla karşılaşıyoruz. Evrensel tasarım ciddi bir problem. Geçmişten gelen bir yapı stoku var, takdirlerinize sunuyorum onu. Yeni yapılan tesislerimizin tamamını engelli erişimine uygun olarak yapmaktayız. Ama bir yandan da bu yapı stokunun daha uygun hâle gelebilmesi için de tasarımlarımızı güncellemekte ve Yatırım İşletmeler Genel Müdürlüğümüz üzerinden bu uygulamaları da yapmaktayız.

Tüm dünyada olduğu gibi, alanyazında da olduğu gibi, ulaşım spora erişimdeki en ciddi sıkıntılardan biri. Bunun dışında, saha ve zeminler kimi zaman katılımı güçleştirmekte. Dolayısıyla yeni yapılan tesislerde engelli bireylerin de kolayca kullanabileceği, düştükleri veya etkinliklerde ihtiyaç duydukları zeminlerin de sağlanması için elden gelen katkıyı sunmaktayız.

Bir de farkındalık konusunda problemler yaşanabiliyor. Çok ciddi yatırımlarla tesis yapıyoruz fakat personelin farkındalığı yetersiz olduğu takdirde bütün yatırımlar boşa gidebiliyor. Dolayısıyla, bu farkındalığın artırılması ciddi bir sıkıntı ve çözüm alanı olarak karşımızda durmakta. Çözüm önerilerimiz ne? Ben onların bir kısmını sıraladım; hizmet içi eğitimlerle personelin güçlendirilmesi, yeni tesislerin tamamen evrensel tasarımla yapılması, eski tesislerin onarılması ve bakımlarının yapılması, engelli bireylerin ebeveynlerine de yönelik atölye çalışmaları. Çünkü spor aynı zamanda bir istihdam alanı olarak karşımızda durmakta ve ciddi anlamda bu faaliyetlerden ailesini geçindiren yetişkinler de gençliklerinde başlayıp yetişkin hayatına geçen sporcularımız da söz konusu, dolayısıyla ebeveynlerin de bu konuda farkındalığının artırılması ön planda diyeyim.

Hızlı bir şekilde tamamlamaya gayret ettim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI EĞİTİM, ARAŞTIRMA VE KOORDİNASYON GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ATA ÖZTÜRK – Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN – Bir saat düşünmüştük, evet, iyi oldu bu, zamanında bitirdik sayılır.

IV.- ARAŞTIRMA KOMİSYONLARI

A)GÖRÜŞMELER

1.- *Millî Eğitim Bakanlığı ve Gençlik ve Spor Bakanlığı temsilcilerinin yaptıkları sunumlarına ilişkin görüşmeler*

BAŞKAN - Şimdi şöyle yapalım: Herkes yerinde sabit kalsın, zaten mikrofonları açabiliyoruz, ben buradan görüyorum. Hemen milletvekili arkadaşlarımız soruları soracaklar veya görüşlerini belirtecekler, sırf soru da olmayabilir. Arkadaşlarımız not alsınlar, daha sonra da toptan cevap verelim.

Sorusu olan yoksa ben başlayayım, sorayım.

Değerli arkadaşlarım, Millî Eğitim Bakanlığından arkadaşlarımıza soruyoruz: Özel eğitim, tabii, nitelikli personel açısından önemli. Nitelikli personel durumu özel eğitimde çok önemli. Halk Eğitimdeki nitelikli personel verilerimiz var mı? Bu konuda bir bilgi rica ediyorum sizden.

Benim sorum şimdilik bu kadar.

Radiye Hanım, buyurun.

RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) – Çok teşekkür ederim. Hem Genel Müdürlüklerimizden gelen, bakanlıklarımızdan gelen genel müdürlerimize ve heyete teşekkür ediyorum hem Başkanımızı hem de Komisyonadaki arkadaşlarımızı selamlıyorum.

2 bakanlık olunca notlarımı toparlamaya çalışıyorum. Millî Eğitim Bakanlığının sunumunun 7’nci sayfasındaki –notumu almışım, hemen bir bakayım- erken çocukluk dönemindeki süreçte nasıl bir başvuruyla alınıyor, onunla ilgili bir cevap almak istiyorum.

Bu, ÇÖZGER’le ilgili –çok yeni bir uygulama- onunla ilgili biraz daha detaylı bilgi verirseniz, tam olarak bize anlatırsanız çok teşekkür ederiz, bu anlamda iyi olur bizim için.

Bir de “Tamamlayıcı eğitim faaliyetlerinde sekiz saat eğitim alacak.” demiştiniz. Buradaki öğretmenler bu alanda özel yetiştirilmiş öğretmenler mi yoksa akredite edilmiş, desteklenmiş diğer öğretmenler de mi yapıyor?

Evde eğitim hizmetiyle ilgili, böyle bir hizmet alacağına hangi kriterle karar veriyoruz?

Bir de ASİS’le ilgili -bahsettiniz- biraz daha detaylı bilgi alırsak iyi olur.

Millî Eğitim Bakanlığımıza sormak üzere aldığım notlar bunlar.

Gençlik ve Spor Bakanlığında stajdan bahsettiniz. Genel Müdürüm, bu stajın nasıl olduğuyla ilgili biraz daha detaylı bilgi verirseniz çok seviniriz.

Bir de “fiziksel uyum testi” dediniz, onunla ilgili de biraz daha detaylı bilgi alırsak zaman içinde de diğer sorularımız oluşacak diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun efendim.

METİN İLHAN (Kırşehir) – Öncelikle ben de her iki bakanlığımıza teşekkür ediyorum.

Şimdi, benim de 6,5 yaşında bir çocuğum var, yaygın gelişimsel bozukluk tanısı aldı, iki yıldır da özel eğitim görüyor. Şimdi, özel eğitim gördüğü süre içerisinde, tabii ki orada benim gözlemlediğim, aileler çok sıkıntılı durumda, ailelerin psikolojisi çok bozuk. Yani bozuk olması da normal çünkü her türden sıkıntılı çocuklar var; ağır zekâ özürsünden hafif zekâ özürsüne kadar sıkıntıları olan aileler var. Ailelerin en çok istediği şey şu: Şimdi, tabii, anne çocuğuyla ilgileniyor ama evde bu çocuğun derslerini yapabilecek ya da yapmasına yardımcı olabilecek bir öğretmen olabilir mi? Yani Millî Eğitim Bakanlığı eve bir öğretmen görevlendirebilir mi ya da görevlendirilmesi için neler yapılabilir?

İkincisi: Özel eğitim kuruluşundan devlet okullarına geçişte yani bu çocuklar kaynaştırma sınıflarına verdikleri zaman hangi kriterlere göre okullara veriliyor ya da öğretmen neye göre seçiliyor, o öğretmen daha önce özel eğitimle ilgili herhangi bir eğitim almış mı, sertifikası var mı, o çocuğa faydalı olabilir mi? Çünkü benim gördüğüm şu: Bu teşhis konulduğu zaman ailelerin büyük bir kısmı kendini bırakıyor, psikolojik olarak sorunlar yaşıyor. Çocuk okula gidiyor geliyor ama ne kadar

ilerliyor, ne kadar faydası var; buna aile çok da karar veremiyor çünkü ailenin o psikolojik sorunu atlatabilmesi için bayağı bir süreye ihtiyacı var, bayağı bir tedaviye ihtiyacı var. Yani bizim istediğimiz şu: Bu tür ailelere biraz daha önem verilmesi, çocuklarına önem verilmesi.

Şimdi, tabii, Türkiye’de öğrenci sayısı bir sınıfta 30, 40, hatta doğu illerinde 50’yi bulan öğrenci sayısı var. Şimdi, bu, özel eğitime tabi tutulmuş ve destek almış öğrencilerin 20 kişilik, 25 kişilik sınıflarda olması çok büyük bir sıkıntı bence. Özel eğitime ihtiyaç duymuş bu öğrencileri kabul eden sınıfların bence sınırlandırılması lazım. 15 kişiyle sınırlandırılması uygun olacaktır diye düşünüyorum çünkü 30 kişinin arasına bu öğrenciyi attığınız zaman bu öğrenci orada kaybolacaktır yani hiçbir yeteneğini ortaya koyamayacaktır, sıkıntısını öğretmenine rahat anlatamayacaktır. Öğretmenin zaten 30 kişiyle uğraşması çok büyük bir sıkıntı. Millî Eğitim Bakanlığının böyle bir çalışması var mı? Özellikle özel eğitim görmüş öğrenciyi kabul eden sınıflarda, kaynaştırma sınıflarında öğrenci sayısını azaltma konusunda böyle bir çalışması var mı? Çünkü bunun gerçekten ciddiye alınması gerekiyor.

Ben çocuğumu özel bir okula verdim, maddi olarak her türlü gereksinimini karşıladık fakat özel okullarda bile bu öğrencilerin sıkıntıları aşılamıyor. Yani öğrenci ilerliyor mu, ilerlemiyor mu? Diğer öğrencilere daha fazla zaman harcanıp bu özel eğitime tabi tutulan çocuklara daha az sanki böyle zaman harcanıyor. Öğretmen çok fazla uğraşmak istemiyor çünkü diğer çocuklarla uğraştığı zaman buna çok fazla zaman kalmıyor. Yani böyle bir çalışması var mı Millî Eğitim Bakanlığının, öğrenci sayısını sınırlandırmayla ilgili böyle bir çalışması var mı?

Bir de ailelerin istediği şu: Maddi durumu çok çok kötü olan aileler var benim gittiğim yerde. Bu ailelere, özellikle bu çocukların annelerine maddi olarak devletin ciddi anlamda destek olması lazım. Bu aileler zaten kendini bırakmış durumda; baba ya çalışıyor ya çalışmıyor, eve para getiriyor mu getirmiyor mu o da belli değil ama annenin en azından o çocuğu ayakta tutabilmesi için... Tabii ki herhâlde bir destek veriliyor, 700-800 lira civarında bir destek veriliyor ama Türkiye şartlarında, asgari ücretin 2 bin lira olduğu bir dönemde böyle bir çocuğunuz varsa -böyle bir çocuğun ihtiyaçlarının çok fazla olduğunu düşünüyorum, ben kendi çocuğumda da görüyorum bunu- ihtiyaçlarının çok fazla olduğunu düşünüyorum, bu tür ailelere biraz maddi destek, özellikle asgari ücretin üzerinde bir destek verilmesi gerektiğini düşünüyorum. Bu da en insani durum olur çünkü ailelerin en büyük sorunu, böyle bir çocuk dünyaya geldiğinde maddi sıkıntılarının olup da bu çocuğu tedavi ettirememesi, en iyi yerlerde tedavi görmemesi. Onun da zaten en büyük sıkıntısı ekonomik sorunlar. Yani ekonomisi iyi olan aileler bir şekilde araştırıyorlar, defalarca özel eğitim kurumlarını beğeniyorlar beğenmiyorlar, oradaki ortamı beğeniyorlar beğenmiyorlar ama maddi durumu kötü olan insanlar bir şekilde bir yer gösterdiğin zaman orada sabit kalıyorlar, çocuğa faydası var mı yok mu, bunun da farkında değiller. Ben istiyorum ki o ailelere biraz yardımcı olsun devletimiz. Millî Eğitim Bakanlığının böyle bir çalışması var mı?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Bizim arkadaşlarımızdan, milletvekili arkadaşlarımızdan söz isteyen yok galiba.

Ben tekrar bir iki soru daha sorayım.

Şimdi, Gençlik ve Spor Bakanlığımızın “Özel Eğitim ve Spor Kitabı”ydı galiba değil mi ismi? O basıldı mı?

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI EĞİTİM, ARAŞTIRMA VE KOORDİNASYON GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ATA ÖZTÜRK – Basıldı.

BAŞKAN – Basıldı, dağıtıldı.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI EĞİTİM, ARAŞTIRMA VE KOORDİNASYON GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ATA ÖZTÜRK – Şöyle: Sınırlı sayıda basıldı.

BAŞKAN – O zaman, bize de sınırlı sayılı düşer herhâlde biraz.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI EĞİTİM, ARAŞTIRMA VE KOORDİNASYON GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ATA ÖZTÜRK – Dağıtımlarını tamamladık. Spor Türkiye kapsamında Sayın...

BAŞKAN – Bize, bizim Komisyon üyesi arkadaşlarımıza, Komisyonumuza da -uzmanlarımız da izleyecekler- buraya 20 kitap...

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI EĞİTİM, ARAŞTIRMA VE KOORDİNASYON GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ATA ÖZTÜRK – Lansmanını Sayın Cumhurbaşkanımız Spor Türkiye’yle birlikte yapmayı planlamakta. Ben Komisyonumuza arz ederim.

BAŞKAN – Tamam, bu 1’inci madde.

Bir de benim bildiğim kadarıyla, Mamak’ta Mamak Belediyesi daha önceki yıllarda bir havuz yapmıştı -çocuklar için, biliyorsunuz, yüzme havuzu çok önemli- ama o şu anda faaliyette değilmiş. Galiba Gençlik Spordan yüzücü gönderilmemiş, bir sıkıntı olmuş, öyle biliyorum ben. Beraber de irtibat kurabiliriz Mamak Belediyesiyle de. Eğer öyle bir imkân varsa -engellilere yönelik yüzme havuzu, öyleydi o, şimdi zannediyorum faal değil- bunu da gözden geçirelim. Tabii, burada Gençlik ve Spor Bakanlığı daha çok genel engellilere yönelik olarak hazırlamış ama bizim durumumuz çok daha özel bir durum. Bu, tabii, Millî Eğitim Bakanlığını da ilgilendiriyor, Sağlık Bakanlığını da ilgilendiriyor, sizin iş birliğiniz zaten çok önemli. Bunu da bir gözden geçirelim, bir değerlendirelim diyorum ben.

Bir de Millî Eğitim Bakanlığımıza bir sorum olacak tabii ki. Bu, tamamlayıcı eğitim verilen kurumların illere göre dağılımı ve yaygınlığı nedir? Birinci sorum bu. Tüm okullarda bu eğitim veriliyor mu? Bu konularda da bir bilgi rica ediyorum.

Buyurun Vildan Hanım.

VİLDAN YILMAZ GÜREL (Bursa) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Ben de bakanlıklarımızdan gelen, bize sunum yapan arkadaşlara çok teşekkür ediyorum.

Çalışmalar, faaliyetler oldukça başarılı, sadece teorik ile pratik her zaman tam üst üste gelmez ya, öyle sıkıntılarımız var bence. Yani niyetler güzel, çalışmalar güzel fakat ailelerin hâlen aşamadığı sorunlar var, onları tespit etmemiz ve ona göre yasal düzenleme yapmamız çok ehemmiyetli bu Komisyon olarak.

Şimdi, “Evde eğitim hizmetleri var.” dedi Millî Eğitim Bakanlığımızdaki müdürümüz fakat o sadece öğretmen bazında, bildiğim kadarıyla. Hâlbuki fiziksel engeli olup ya da enfeksiyon kapma ihtimali olup da özel rehabilitasyon merkezlerine gidemeyen çocuklarımız var, onlarla alakalı evde fizyoterapinin ya da ağız bakım hizmetlerinin yapılabilmesi de bizim için çok önemli. Özel rehabilitasyon merkezlerinde şu ana kadar öyle bir uygulama olmadığı hâlde geçtiğimiz birkaç ay öncesinde kamera sistemi getirildi. Çocuk her hâlûkârda, her şartta oraya gidip kamera önünde eğitim alma zorunluluğu getirildi. Bu, aileleri çok zorluyor. Ben özellikle bu konuda tekrar bir değerlendirme yapılmasını istiyorum.

Sadece o alanda değil de sosyalliklerinin artması açısından ara ara sinemaya, tiyatroya ya da parka gidebilecek şekilde de seanslar verilmesini talep ediyorum, ediyoruz; diğer ailelerle görüştüğümüzde bu sonuca vardık.

8+4 seansının çok az, yetersiz olduğunu... Bu, zaten bazen çocuk hasta oluyor ya da farklı sebeplerle katılamadığı için, telafi de olmadığı için yetersiz kalıyor. Yani sanki sırf yapılsın gibi düşünülmüş bir sayı bence bu. Kırk dakika çok az, bunun artırılmasını... Zaten RAM grup şeyini yani artı 4’ü genelde vermiyor, verme yanlısı olmuyor. Seansların gerçekten her gün verimli bir şekilde gelişmeye

yönelik artırılması gerekmekte. RAM güzel takip eder de çocuğun iyileştiği gözlemlenirse, özel rehabilitasyon merkezlerinin bazı maddi kaygıları olduğu için, gelişim kaydedenlerde ücretlendirmede artı bir pay verilebilir; o zaman, gerçekten çocuğun iyileşmesi yönünde çalışma yapacaklarını, aldıkları eğitimcilerin daha iyi hizmet veren eğitimciler olmasına dikkat edeceklerine inanıyorum. Biraz karışık anlattım ama yani hem seans sayısı az hem de eğitimcileri alelade eğitimci tercih ediyorlar, nasıl olsa ücretleri sabit, çocuk iyileşse de iyileşmese de onlar için fark etmiyor. Hâlbuki iyileşip iyileşmediğini biz RAM olarak kontrol etsek, iyileşen çocukların ücretlerini biraz daha artırsak onlar da iyileşmeleri için daha iyi çalışacaklardır diye düşünüyorum.

Servis olayı da sıkıntı. Bu, normal eğitim alan, devlet okullarına giden çocuklarımızda servisin olmaması da çok büyük sıkıntı. Ailelerin 3-4 çocuğu olabiliyor, baba çalışıyor, anne o çocuğu alıp okula götürmekte ve gidip geri almakta zorluk yaşıyor diğer kardeşlerinden dolayı. Her okulda bence böyle çocuklar için bir servis olma zorunluluğu getirilmelidir.

Bunlar şimdilik aklıma gelenler. Ama çalışmalarınız, faaliyetleriniz çok güzel, çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Buna tamamlayıcı olarak, şimdi, çocuğun okulu saat üçte bitiyor, okullar üçte kapanıyor ama diyelim, çocuğun annesi babası çalışıyor. Ondan sonra etüt gibi bir şey konulamaz mı? Böyle bir şey düşünülüyor mu? Bunu da dikkate almamızda fayda var.

Buyurun Sayın Milletvekili.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Ben her iki bakanlığa da teşekkür ediyorum.

Tabii, özellikle insanlardan söz ediyoruz, aile ve çocuklardan söz ediyoruz. Yoğun bir çalışma var bize verdiğiniz sunumlarda da fakat bu genel sunumlara baktığımızda, aslında biraz da bir kısmı yani teorik bir yükleme gibi, neyin nerede olduğunu tam kavrayamıyoruz, göremiyoruz. Bu, sizin emeklerinize de haksızlık olmuş oluyor. O yüzden de biraz bölgelere özgü verilerin daha görünür olmasında yarar var. Bazen bir şeyi göstermek istemediğinizde de genel bir veri gösterebilirsiniz. Görmek istediğimizde -ki ben inanıyorum, hepimiz görmek istiyoruz, siz de o şekilde- Türkiye ölçeğinde oran ne, nerede, ne yapılıyor görmemiz lazım. Yani “Türkiye genelinde şu kadar sınıf var.” dediğimizde farklıdır, “Afyon’da şu kadar sınıf var.” dediğimizde farklıdır. Bu oranları ortaya çıkarmamız da yararlı olur.

Bir diğer konu: Aslında hepimizin bildiği -bu Komisyonun oluşmasında da ortaya çıkan ihtiyaç oydu- maalesef, çok suistimaller var ve bu bir sektöre dönüşüyor. Yani hem eğitim boyutuyla bir sektöre dönüşüyor hem tıbbi açıdan, medikal boyutuyla bir sektöre dönüşüyor ve “sektör” kelimesi dediğimizde, ne kadar pozitif bir cümle de olsa, bizim gibi ülkelerde çok açık suistimale neden olabiliyor. İnsanlar diyor ki: “İşte bir okul açtım -veya bir rehabilitasyon merkezi açtım- fizyoterapist var, psikolog var, sosyal hizmet uzmanı var.” Bitti, “Gelin, işte, ben devletten şu kadar destek alıyorum.” Hatta hatta bazı yerlerde “Gelmeyin, şu kadar para size, bu kadar bize.” Bunu biliyoruz. Şimdi, bizim amacımız...

BAŞKAN – Bu var mı?

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Var tabii.

BAŞKAN – Buna, tabii, meydan vermememiz lazım.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Yani öyle şey var ki, mesela diyelim ki kişi Siverek’te oturuyor, Urfa’ya gidecek, gidemiyor, diyor ki: “Ben sana kömür parasını da veriyorum, şunu da veriyorum, gelme, sana vereceğim. Ayda bir gün gel, iki gün gel, anlatırız, biter gider.”

Şimdi, zaten insanların yoksulluk ciddi bir problemi ve bütün arkadaşların söylediği gibi, psikolojik bir boyutu var, ruhsal bir boyutu var. Sonuçta bizim amacımız, burada gerçekten çözüm üretmek, yoksa bir şeyi kapatmak, kamufle etmek değil; bu Komisyonun amacı bir çözüm üretmek. Bunu da anlamak lazım. Aileler niçin buna yöneliyor, neden böyle düşünüyor? Yani barışık olması lazım ve inanması lazım.

Bunu sektör olmaktan çıkarmak lazım. Bunun için de bize en büyük görev şöyle düşüyor: Diyelim ki koordinasyon, organizasyon, çok kullanıyoruz ama bizim ülkemizde hiçbirisi de yok. Yan yana geliyoruz, gidiyoruz. Sabah telefon açıyor, Millî Eğitimden geldi, Aile Bakanlığından geldi, işte, Gençlik Bakanlığından geldi; gidiyorsun, zaten kurum “Hoş geldiniz.” diyor, fizyoterapist de burada, 2-3 tane aile konuşuyor, çıkıyorsunuz ama hayat öyle değil. O yüzden, bu denetimlerde mutlaka sivil toplum örgütlerinin, ilgili derneklerin ve hatta ailelerin kendisinden oluşan bir şey varsa -kimi yerde dernek vardır yoktur- katmak lazım ve bunu bir rutine dönüştürmek lazım. Bu olmadığı sürece -bu denetimlerde herhangi bir puanlama var mı yok mu, tam hâkim değilim- yoksa ödeme yapılmaması lazım. Herhangi bir şikâyet de söz konusu olduğunda bu şikâyetin ciddi bir şekilde ele alınması lazım, incelenmesi lazım. Bir buna dikkat çekmek istiyorum, bunu sektör şeyinden çıkarmak lazım.

Kamuda yaptığımızda ise kamuda diyoruz ki: “A okulunda 1 sınıf olsun.” O da bir zorunluluğa dönüşüyor. Bu sefer sektör olmaktan çıkıp bir zorunluluk gibi... “Ya, işte, bu nereden çıktı, Millî Eğitim müdürü de -veya valilik, kaymakam- bize diyor ki: ‘1 tane özel sınıf olacak.’ 2 kişidir, ben bu sınıfı nasıl yapacağım? Buna nasıl öğretmen bulacağım? Buna nasıl yer bulacağım?” Şimdi, haklı veya haksız, idareci bu pozisyona düşüyor. Sınıfı koyduğu yer, karma eğitim için aldığı, diğer öğrencileri aldığı yer... Çünkü bir kısım aileler de diyor ki: “Niye benim çocuğumu bu sınıfa aldınız? Niye o çocukla beraber gidiyor?” Buna benzer problemler çıkıyor.

Bazen bire bir eğitimler, eve giden öğretmen arkadaşlar da oluyor fakat burada bizim etkili bir eğitim sistemi oturtmamız lazım. Yani kelime bu: Etkili eğitim. Evde mi olur, okulda mı olur, etkili olması lazım. Yani mış gibi yapmayalım. İşte, A okulunda 1 sınıf var, A ilinde 4 tane sınıf var; böyle olmuyor, sınıf olduğunda problemi çözmemiş oluyoruz yani yüzleşmemiz lazım ve hatta hatta örnek olmamız lazım. Yani biz diyeceğiz ki: “A okulunda bunu yapıyoruz, İstanbul’da A okulu bunu yapıyor -özel veya şey- bunun gibi olması lazım.” Olmadığı zaman zorunlu yapanlar keyfiyete dönüştürüyor, öbürü de sektöre dönüşüyor, bir buna özen göstermeliyiz.

Bir diğeri: Birçok emek var, sizlerin belirttiği ve Millî Eğitimdeki arkadaşlarımızın belirttiği gibi. Peki, bunlar büyüdükten sonra ne oluyor? 20 yaşından sonra ne oluyor? 19’undan sonra ne oluyor? Eğitim ömür boyu değil ki. Yani düşünün ki işte, ben Batman Vekiliyim, Batman’da 20 yaşından sonra bu ne olacak? Sayın Başkan, bizim bunlara yönelik -yarın zaten ilgili bakanlık da gelecek- bunu da düşünmemiz lazım. Eğitim süreklidir burada, eğitimin bir sürekliliği var. Yani eğitim bu tür özellikli insanlarda bitmiyor, hem kendileri için hem aile için hem çevre için bitmiyor yani bizler dâhil, bitmiyor. Buna özen göstermemiz lazım. Fakat bu kadar emeğe rağmen bir bilgi eşitliği de lazım. Yani birçok bakanlığın birbirleriyle ilişkileri sadece bir yazışma veya mail atma üzerinden değil, gerçekten bizim Komisyon gibi dönem dönem üstünde yoğunlaşması lazım, ailelerle görüşmesi lazım.

İlk günden beri söylüyorum, bunu söylerken de ben bütün Komisyon üyelerinin de öyle düşündüğüne inanıyorum; bugün İstanbul, Ankara, İzmir’de, bütün yaşam burada değil, bizim en zor olana ulaşmamız lazım, en zor yani bugün Rize’nin bir köyünde veya Trabzon’un bir köyünde, Siirt’in bir köyünde bir problem varsa ona ulaşmamız lazım. Yoksul, ailenin eğitim düzeyi düşük, ulaşım

problemi var; biz oradan başlarsak belki de -birçok saklanan, hiçbir zaman gidilmeyen, görmezlikten gelinen- görmek istemeyenler bunu görmüş olacak ve desteklemiş olacağız, bir örnek şeye dönüştürmüş olacağız.

Gençlik ve Spor Bakanlığının da bir harita çıkarması lazım. Yani dünden beri biz “harita” diyoruz. Neden? Bunu görmemiz lazım. Şimdi, sizi dinleyince birçok etkinlik yapmışsınız ama ben Batman’da ne yaptığınızı bilmiyorum, Diyarbakır’da ne yaptığınızı bilmiyorum, ben Yozgat’ta ne yaptığınızı bilmiyorum. Ama o verilere bakınca, çok şey yapılmış -ki yapılmış- ama bu bir yere mi yığılmış, eşit mi dağılmış bu ülkede, onları da görmek lazım ki biz size eleştiri getirelim veya öneri getirelim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Nergis.

HÜLYA NERGİS (Kayseri) – Tabii, önemli bilgiler aldık, teşekkür ediyorum.

Ben, özellikle, bu, özel eğitimcilerin yeterli olup olmadığı hususunda bir tespit var mı, Türkiye’de yeterince eğitim veren kurum var mı, özel eğitimci yetiştirebiliyor muyuz, nitelikli eğitimcimiz var mı; bu hususta bir cevap istiyorum.

Konuşan vekil arkadaşlarımız da ifade ettiler, tabii, bu, özelliği olan ve sıkıntılı çocukların eğitiminde haftalık ders saatleri Millî Eğitimde yetersiz. Önümüzdeki süreçte bu ders sayılarını artırmakla alakalı acaba bir çalışma düşünülüyor mu? Bunlar önemli hususlar.

Tabii, değerli vekilim de değindi, şimdi, illerde çok sıkıntı olduğunu zannetmiyorum, illerde özel eğitim kurumları var, en azından özel eğitim kurumuna gitmek isteyen aileler mutlaka bir özel eğitim kurumu bulurlar uzak veya yakın ama ilçeler düzeyinde ve bölgesel olarak acaba her yerde erişilebiliyor mu eğitim hizmetlerine? Bu noktada bir tespiti var mı Bakanlığın?

Bu konularda cevap istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, arkadaşlarımıza söz verelim, daha sonra uzmanlarımızı dinleyelim.

Bu arada, Metin Bey’in ifade ettiği konu vardı, ailelere maddi destek. Yani bu gerçekten çok büyük bir ihtiyaç.

VİLDAN YILMAZ GÜREL (Bursa) – Bunu Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına da söyleyeceğiz Başkanım.

BAŞKAN – Onu soracağız ve bu konu bizim gündemimizde bulunsun.

Tabii, bir de bu, denetim olayı. Biraz önce sayın milletvekilim konuştu, söyledi. Tabii, şu çok güzel bir şey: Devlet özel sektörle beraber olursa çok başarılı olur ve bu uygulama fena gitmiyor yani bence çok iyi gidiyor. Yani özel eğitim kurumlarının hepsini de bununla suçlayamayız. Tabii, bir de sivil toplum örgütlerimiz de var, onlar da olayı iyi takip ediyorlar. Bu sistem güzel ama gerçekten sayın vekilimin söylediği gibi bunu rant olarak yapanlar varsa Sayın Genel Müdürüm, Bakanlığımız, bunu saniye durdurmamalı, hemen tespit edelim. O hâlde demek ki nasıl tespit edeceğiz? Aileleri de denetime katma olayı, teklifi çok doğru bir şey, bu konunun üzerinde duralım. Bunun insan olarak tahammül edilecek bir şeyi yok yani bunu yapan zaten insan değil. Burada nedir ya, hepimizin fedakârlık yaparak üzerinde durmamız gereken bir konudur. Bu, sizin, şahıs olarak genel müdürlüğün görevinden öte insanlık olarak hepimizin bir görevi bu. Onun için, bu konuda hiçbir şekilde tavizimiz olamaz. Eğer böyle bir şey varsa hemen tespit edelim, hatta gerekirse ifşa edelim. Bu, önemli bir konu.

Bu büyüklerin, belli bir yaştan sonra çocukların eğitimi de çok önemli. Bu konuda, inşallah, hepimiz, buralarda hep beraber sonra bir toplanacağız, önerilerimizi getireceğiz.

Bir de benim rica ettiğim bir şey vardı, aslında dün unuttuk biz onu. Bizim her toplantımıza -Mesut Bey takip ediyor- Sağlık Bakanlığından çünkü Genel Müdür arkadaşımız birisini burada görevlendirsın, Sayın Genel Müdürüm, sizin bir arkadaşınız da her toplantımıza gelsin, ismini bizim Komisyonumuza bildirirseniz, biz onu...

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI EĞİTİM, ARAŞTIRMA VE KOORDİNASYON GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ATA ÖZTÜRK – Gönderdik Başkanım.

BAŞKAN – Ha, o geldi, Millî Eğitim iyi çalışmış bu konuda.

Aynı şekilde, yarın Aile Bakanlığından ve Gençlik ve Spor Bakanlığından isteyeceğiz.

Biz, Gençlik ve Spor Bakanlığını çok aktif olarak bu işin içine sokmak istiyoruz. Bu çok önemli yani Gençlik ve Spor Bakanlığı çok önemli bu çocukların geleceği için, kesinlikle çok önemli.

Benim oğlum var, ufak topu böyle tık tık sektiriyor, yaptırıyor, demek ki bu çok önemli bir konu. Gençlik ve Sporun biraz daha genel engellide çok başarılı olduğunu görüyoruz, bizimki de biraz özel engel, bu özel engele de biraz özel olarak yaklaşalım, şeyimiz budur.

Bunu söylerken şundan söylüyorum: Önerilerinizi, gelecek planlamalarınızı buna göre bize getirin, biz de bu önerilerinizi de dikkate alacağız, en üst düzeyde, Cumhurbaşkanımız düzeyinde, bakanlar düzeyinde, siyasi partiler olarak biz bunları yapacağız, uygulama için de ne gerekiyorsa buradan bazılarını yasal olarak düzenleyeceğiz, bazılarına da “Bu yapılmalı.” diyeceğiz ve kamuoyuna da deklare edeceğiz inşallah. Böyle iyi bir şey yapalım.

Ben çok teşekkür ediyorum.

RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) – İki arkadaşımız daha söz alacak, ben de notlarım arasında bir şey daha gördüm Başkanım, bir cümle söyleyeyim.

BAŞKAN – Daha söz almayanlar var, zaten sıra orada.

RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) – Sadece bir cümle...

BAŞKAN – Buyurun.

RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) – Ben, siz anlatırken, Millî Eğitim Bakanlığımız, “Artık ‘engelli’ terimini kullanmayacağız.” dediniz galiba, yanlış mı anladım?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ REHBERLİK HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI SEYFETTİN TORAMAN – Sağlık raporlarında “engelli” ibaresi...

RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) – Ne kullanacağız onun yerine, onu soracaktım, o kadar.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ REHBERLİK HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI SEYFETTİN TORAMAN – Efendim, şöyle: İlk defa aile böyle bir şeyle karşılaştığı zaman “Sizin destek eğitimi almanız için veya özel eğitim sınıfına yerleştirebilmemiz için engelli sağlık kurulu raporu almanız gerekiyor.” ifadesiyle karşılaşıyor. Oysa, burada “Çocuğun gereksinimini ortaya koyan rapor getir.” dememiz gerekiyor ki mevzuat olarak da düzenleme olarak da geçtik, artık biz sağlık raporlarını “engelli sağlık kurulu raporu” olarak değil, “çocuklar için özel gereksinim raporu” şeklinde düzenleyeceğiz. 18 yaşından büyükler için ise “erişkinlikte engellilik durum tespiti raporu” olarak düzenlenecek. Bu, politika ve literatür açısından da oldukça güzel bir gelişme.

BAŞKAN – Yine “engel” koydunuz oraya, yine “engel” kelimesi girdi.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
REHBERLİK HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI SEYFETTİN TORAMAN – 18 yaşından sonra...

BAŞKAN – Yazmayalım onu da, ona da başka bir şey bulun.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
REHBERLİK HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI SEYFETTİN TORAMAN – O Sağlık Bakanlığı ve Aile Bakanlığı birlikte geliştirdiğimiz bir mevzuat efendim...

BAŞKAN – Erişkin için de aynı şeyi geliştirebiliriz.

Teşekkür ederim.

Arkadaşlar, milletvekillerimiz hemen çok kısa konuşacaklar, ondan sonra da hemen cevaba geçeceğiz.

Buyurun.

BAHAR AYVAZOĞLU (Trabzon) – Teşekkür ederim Başkanım.

Öncelikle her iki bakanlığın çok kıymetli yöneticilerine hoş geldiniz diyorum, değerli bilgiler için teşekkür ediyorum.

“Engelli” diyerek yine başlayacağız, prosedür henüz değişmedi. Meslek okullarında okuyan çocuklarımızın yüzde 40 ve üzeri raporu olanlar e-KPSS’ye girebiliyorlar, onun altındakiler giremiyorlar. Dolayısıyla, bu, ailelerde hem moral anlamında bir çöküntüye sebep oluyor hem de daha verimli çalışabilecek olan çocuklar, kazandıkları zaman çalışabilecek çocukların önüne de bir ket vurmuş oluyoruz. Bu anlamda, o okullardan mezun olma şartı getirilse, sadece mezun olma şartı, bir yüzdelik dilim konulmasa, hem ailelerin hem de çocukların öz güvenlerini sağlayabilmeleri, mesleki hayata atılabilmeleri ve kendilerinden daha verimli bir şekilde faydalanabilmeleri, aynı yarışın içerisine sokularak bir adaletsizliğe de mahal vermeden önlerinin açılabilmesi mümkün olabilir mi? Bunu, Türkiye’de ciddi bir sorun olarak, şehrimde de çok karşılaştım, millî eğitimdeki arkadaşlarımdan da bana iletilen bir sorun olarak burada zikretmek istedim.

Yine, defaatle gündeme geldi ama ben de altını çizmek istiyorum. Özellikle 18 yaşın üzerinde görece otizmlili olanlar ama diğer gruplara da dâhil olanların millî eğitimden bağımsız bir hayat, evlerine dönüş hikâyelerinde ciddi öfke nöbetleri, ailelerin içinden çıkamadıkları sorunlar yine sırtlarına yükleniyor.

Bu anlamda, halk eğitim merkezlerinin vermiş olduğu eğitimler çok gerekli ama çok yetersiz. Bir uğraşı, bir hobi alanı, yine millî eğitim tarafından kendilerine sağlanabilecek bir katkıyla birlikte, bu çocukların 18’inden sonra da hayatlarında bir şeyi başarabilme, bir yere sürekli gidebilme, dolayısıyla, hastalıklarındaki problemleri de bastırabilme yolunda çok büyük bir katkı getireceğini, bu anlamda ailelerin de sırtlarından yüklerini alacağını düşünüyorum. Bu alanda bir çalışma yapabilir miyiz?

Tekrar çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Sağ olun.

Buyurun efendim.

VİLDAN YILMAZ GÜREL (Bursa) – Sayın Başkanım, ben denetimle ilgili bir şey ilave etme zorunluluğu hissettim siz öyle konuştuktan sonra.

Zaten bu kamera sistemi, özellikle doğuda ya da merkeze uzak ilçelerde, köylerde gitmedikleri hâlde ücret alan aileleri engellemek için getirildi. Yani şu anda eğitim aldığı kamerayla tespit edilemiyorsa ücretlendirme yapılmıyor. Denetim sağlandı ancak aileleri bu olumsuz etkiliyor yani çocuk o saatte eğer ateşliyse götüremiyor ve telifisi yok. Dolayısıyla, kamera sistemi kaldırılmalı fakat hem aileye hem de özel rehabilitasyon merkezlerine, hem seans sayısını artırarak hem de maddi destekte bulunarak rahatlatırsak zaten buna tenezzül etmeyeceklerdir, ihtiyaç kalmayacaktır, doğal olarak bir denetim olacaktır, gerçek çözüm öyle olmalı diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Bu özel rapor çıkarılacak, onun için çok yararlı olur fakat şöyle bir şey var: Türkiye’de, son dönemde, Sağlık Bakanlığında özellikle engellilerle ilgili raporlar hemen çıkmıyor ve insanlar mağdur oluyor, bazen sıra bekliyorlar, psikolojik bir yük var. Yani bu raporun düzenlenmesinde Sağlık Bakanlığı özel bir protokol yapıp, bunlar için özel bir gün mü düzenlenir veya başhekimler bir yetki mi kullanır; fazla oyalanmadan ve daha uzun süreli çünkü bu, eğitim gerektiren bir rapor yani yılda bir sefer, altı ayda bir hekimin değerlendirmeye alması, başarıyı takip etmesi anlamlıdır fakat böyle gel git bürokrasiye tabi tutulmaları aileler açısından sıkıntı yaratmakta, o konuda da çalışılsa iyi olur.

BAŞKAN – Bu rapor konusunu Millî Eğitim Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığı ortaklaşa... Dün de biz bunu zayıf geçtik aslında. Bence, bu rapor işini biz tekrar bir gözden geçirelim, çok mağdurlar, çok şikâyet geliyor, inşallah onu düzenleriz en kısa zamanda.

RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) – Şöyle yapabiliriz: Akademisyenlerle görüşmemiz sırasında ilgili bakanlıklardan yetkililer olursa, o zaman detaylıca bu diğer hususları da konuşuruz.

BAŞKAN – Evet, tamam.

Buyurun.

MEHMET ALİ CEVHERİ (Şanlıurfa) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Yalnız bu son, Bahar Hanım’dan sonra tamamdır.

MEHMET ALİ CEVHERİ (Şanlıurfa) – Özellikle bu rehabilitasyon merkezlerinde çalışan eğitimcilerin ücretleri ve çalışma şartlarının iyi olmadığına dair bize çok şikâyetler geldi. Bir gün gitmeseler bile bunun ücretlerinden kesildiği, gayri insani şartlarda çalıştıklarını bize ifade ettiler. Bunların ücretleri ve çalışma şartlarının düzenlenmesi noktasında Millî Eğitim Bakanlığının bir çalışması var mı? Bunu özellikle öğrenmek istiyorum çünkü şartları çok kötü. Daha önce de bize geldiler ve ziyaret ettiler daha biz bu Komisyona girmeden önce.

VİLDAN YILMAZ GÜREL (Bursa) – Bunu ben Cumhurbaşkanımıza ilettim, Maliye Bakanlığı bu sene için biraz yükseltti zaten ama yine de yeterli bulmuyorlar.

MEHMET ALİ CEVHERİ (Şanlıurfa) – Yani güvenceleri de yok, her an sözleşmeleri iptal edilebiliyor.

BAŞKAN – Gündeme getirmemizde fayda var, evet.

Teşekkür ediyorum.

Sağ olun.

Buyurun.

BAHAR AYVAZOĞLU (Trabzon) – Çok kısa bir şey daha eklemek istiyorum.

Şehirlerdeki RAM’larda çalışan uzmanların bazılarının klasik memur zihniyetinde olduğu, “Görevimi yapayım, evime gideyim.” aile psikolojisi, çocuk psikolojisi konusunda ciddi anlamda eksiklikleri olduğu kanaatindeyim. Bu anlamdaki denetlemelerin ne aşamada olduğu, hangi sıklıkla yapıldığı... Örneğin ailenin çocuğuna alacağı raporda, işte, orta ağır düzeyde rapor verecek olan bir ilçe RAM’ın kişinin çocuğunu bir başka yere götürdüğünde hafif düzeyde rapor vermesinden kaynaklanan, neredeyse farklı bölgelerdeki uzmanlar arasında da ailenin tercih etme durumu, sorunsalı ortaya çıkıyor. Burada, neticede kriter bir tane, çocuk aynı çocuk ama verilen rapor farklı rapor. Ciddi problemler yaşanıyor. Millî Eğitim üzerinden ya da farklı bir kanal üzerinden RAM’ların nasıl çalıştığı, yoğunlukları ve çocuklara verecekleri raporların o sürecinin nasıl işlediği konusunda çok ciddi denetimlere tabi tutulmasının çok hayati olduğunu düşünüyorum.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, ben sayın vekilime söz vereceğim ama şöyle yapalım: Bu gerçekten sorun yani biz RAM’ların çalışmalarıyla ilgili biraz yoğunlaşmak istiyoruz işin aslı, ona göre bir düzenleme yapalım. Yani daha aktif ve daha sonuç alıcı, daha faydalı bir çalışma nasıl olur biz de onun üzerinde biraz duracağız. Bu RAM konusu önemli, çok geliyor Sayın Genel Müdürüm.

Buyurun.

METİN İLHAN (Kırşehir) – Başkanım, aslında benim az önce söylemeyi unuttuğum bir şey vardı. Şimdi, böyle bir sunum yapıldığında, bizim gittiğimiz bu rehabilitasyon merkezlerinde birkaç aile yanımızda olsa, o aileler gerçek anlamda düşüncelerini ortaya koysalar, sıkıntılarını ortaya koysalar, ne gibi sorunları olduğunu ortaya koysalar yani bu görüşmelerde onlar da olsa bizim için iyi olur aslında.

İkincisi, şimdi, bu özel eğitim merkezlerine devam ediyoruz. Çocuk gidiyor öğretmeniyle eğitim yapıyor, bir süre sonra bakıyorsunuz, öğretmen “Beyefendi, artık ben burada olmayacağım, tayinim çıktı, millî eğitime geçiyorum.” ya da “Buradaki şartlar çok iyi değil, KPSS’ye çalışacağım.” diyor.

Şimdi, gerçekten yetişmiş bir eleman oluyor orada, öğrenciye tam faydası olacak, bir şeyler yapacak, öğrenciyi belli bir seviyeye getirecek, gidiyor, bakıyorsunuz, daha önceden hiç eğitim almamış, o okuldan belki mezun olmuş belki olmamış -onu da bilmiyoruz- bir öğretmen oraya monte edilmeye çalışılıyor. Yani bunun önüne geçilmesi lazım.

Şimdi, tabii ki millî eğitimde şartlar daha iyi, özel eğitim merkezlerinde çalışma şartları biraz daha ağır, sürekli çalışma ortamındasınız, birileri sizi sürekli takip ediyor, iyi misiniz kötü müsünüz, patronunuz iyi çalışıyor mu çalışmıyor mu ona bakıyor ama bir taraftan da bakıyorsunuz, işi öğrenmiş, tam öğrenciye faydası olacak kişi “Benim tayinim çıktı, ben gidiyorum, bundan sonra arkadaşşıma sizi devredeceğim.” diyor. Yani bir ergoterapi hocamız vardı, gerçek anlamda... Hani, ben ergoterapinin ne olduğunu da bilmiyordum, ben tıp doktoruyum ama bilmiyordum. Gerçekten de ergoterapi hocamız vardı. Bunların sayısı Türkiye’de çok azmış herhâlde, şartların çok ağır olduğunu, bu şartlarda çalışmanın çok zor olduğunu söyledi, “Çalışmam zor, onun için ben KPSS’ye çalışacağım, Millî Eğitim Bakanlığına atanmak için elimden geleni yapacağım.” dedi.

Aslında şunu söylemeye çalışıyorum: Bu insanlar gerçekten ne kadar maaş alıyorlar, özlük hakları ne kadar var, bu insanlar orada nasıl tutulabilir, öğrencilere nasıl faydası olabilir?

Tamam, devlete geçtim mi ben daha az öğrenci bakarım, daha az öğrenciyle muhatap olurum, çok fazla insanlarla muhatap olmam, ama o özel eğitim kuruluşlarının bir standardizasyonu yok.

Mesela bize önerdikleri özel eğitim okulu vardı, oraya gittik, şartları beğenmedik, öğretmenler bize çok yeterli gelmedi, çocuk altı ay kaybetti orada ama daha sonraki yere gittiğimizde ortamın çok iyi olduğunu gördük, öğretmenlerin çok kalifiye olduğunu gördük, işi bilen öğretmenlerin olduğunu gördük. Bu insanları da kaybetmemek lazım, bu öğretmenlerin özlük haklarını vermek lazım, bu öğretmenler orada tutulduğunda milli eğitimde çalışan öğretmenin rahatlığını vermek lazım bu insanlara ki giden ailelere ve çocuklara bir faydası olsun. Böyle düşünüyorum. Bu öğretmenlerin orada tutulması için böyle bir çalışmanız var mı ya da Milli Eğitim Bakanlığından daha iyi şartlar oluşturulabilir mi?

BAŞKAN – Evet, çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, hemen Milli Eğitim Bakanlığı temsilcilerimiz cevap verebilirler, daha sonra da Gençlik Spor Bakanlığı temsilcileri.

Buyurun efendim.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET EMRE BİLGİLİ – Çok Değerli Başkanım, sayın üyelerimiz; öncelikle şöyle bir usul takip etmek istiyoruz eğer uygun görürseniz.

BAŞKAN – Buyurun.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET EMRE BİLGİLİ – 2 daire başkanımız kendi alanına giren teknik konuların sorularına cevap verecekler, ben daha sonra eksik bir şey kalırsa onları tamamlayacağım. Ama bu, hakikaten hepimizin ortak bir problemi. Ve engelli bir çocuğa sahip olan ailelerin kaderini bütün herkes, hepimiz birlikte paylaşmamız gerekir, başka türlü bu işin içinden çıkamayız. Ben bütün arkadaşlarıma, genel müdürlükteki arkadaşlarıma şunu söylüyorum: Biz her ne kadar... Bütün eğitim çalışmaları gönlünüzü vermeden yapılamaz, onu biliyoruz ama özel eğitim gönlünüzü katmadan, kendinizi içine katmadan hiç yapamayız, bu bilinci vermeye çalışıyoruz. Burada gerçekten hem ciddi sorunlarımız var hem ciddi mesafe katettik, diğer ülkelere göre de, birçok ülkeye göre gayet iyi bir noktadayız ama gelmemiz gereken çok daha iyi noktalar var. Burada hem sivil toplumun koordinasyonu ve katkısını almamız lazım hem kamu kuruluşlarının, 4 temel bakanlık biliyorsunuz bu iş için taşın altına elini koyuyor, burada da bir koordinasyona ihtiyaç var.

Tabii, sorunlarımız, işte, öğretmen, uzman öğretmen konusu gündeme geldi. Bizim özel eğitimde çalışan bir kısım öğretmenlerimiz ücretli öğretmen. Ücretli öğretmeni mecburen tabii değerlendiriyoruz. Ama ücretli öğretmen uzmanlık yani bir yılda elde ettiği uzmanlığı devam ettirebilse bir yıl sonra başka yerlere iş bulduğu zaman kaçıyor dolayısıyla bir tecrübe birikmiyor ücretli öğretmen konusunda. Dolayısıyla özel eğitim öğretmeni yani tamamen özel eğitim öğretmeni çalıştırmamızın verim açısından çok daha doğru olacağını düşünüyorum ama tabii, bu birçok sebebe bağlı, tek bir sebebe bağlı değil.

Şimdi, arkadaşlarımız kendi alanlarına giren sorulara cevap versinler, sonra ben hem bir genel değerlendirme yapacağım hem eksik kalan konulara değineceğim.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ REHBERLİK HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI SEYFETTİN TORAMAN – Şimdi, isterseniz şöyle yapalım, usul olarak da, soruların akılda kalması açısından da sondan doğru gidersek çünkü notlarımızı ona göre aldık.

Rehabilitasyon merkezlerinde çalışan personel yeterliliklerinin geliştirilmesi ve ücretlerinin artırılması koşuluyla ilgili, Millî Eğitim Bakanlığımızın, Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğüüz, Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğümüz var. Bu rehabilitasyon merkezlerinin denetimi ve işlemesiyle ilgili süreç, genel müdürlüğümüzün uhdesinde yürüyor. Bu rehabilitasyon

merkezlerinde çalışan personelin yeterliliklerini artırmak için Bakanlık olarak yani bizim tarafta eksiklik olduğu gibi özel eğitim alanında da rehabilitasyonlar tarafından da uzman personel yönünde eksiklikler var. Dolayısıyla Millî Eğitim Bakanlığı açtığı sertifika programlarıyla bunu gidermeye çalışıyor ama işin doğası gereği herkes bir şekilde devlete atanmak istiyor, bunları oralarda tutamıyorsunuz. Ama bu konuyla ilgili yani buraların denetimi ve sorumlu birimi başka bir yer olduğu için sanırım onlar daha şey yapılır, belki Komisyon çalışmalarına buradan arkadaşlar davet edildiği zaman daha böyle bu konularla ilgili detaylı derine inilebilir.

Bir diğer sorulardan bir tanesi, Sağlık Bakanlığında –sayın vekilimizin- raporların alınması, kolaylaştırılmasıyla ilgili, bu ÇÖZGER’in çıkmasından sonra sahada hakikaten “ÇÖZGER hekimi” diye bir kavram var, bu ÇÖZGER hekiminin kim olacağıyla ilgili yönetmelikte işleyişte bir takım problemler var, bunlar aslında öngörülmüş olan problemler, Sağlık Bakanlığının uhdesinde yürüyor. Sağlık Bakanlığı bir genelge ve işleyişin kolaylaştırılmasıyla ilgili düzenleyici bir yazı yazdı tüm il müdürlüklerine. Raporlar sürekli verilebildiği gibi süreli raporlar da veriliyor. Yani normalde sağlık raporlarını biz her yıl yenilemelerini istemiyoruz yani uzun süreli bir raporunuz varsa o sağlık raporu bitene kadar veya süresi ne kadarsa bitene kadar bunu her türlü hizmette, eğitim hizmeti de dâhil olmak üzere kullanabiliyoruz. Bakanlıklar işi biraz daha kolaylaştırabilmek amacıyla bu ÇÖZGER Yönetmeliği çıktıktan sonra ve diğer yönetmelik çıktıktan sonra sağlık raporlarının... Ailelerin gidip elden alıp sonra tekrar bunu RAM'lara veya ilgili yerlere vermesinden daha ziyade sistemlerin birbirinin karşılıklı okuması ve raporların sistem üzerinden paylaşılmasıyla ilgili bir protokol aşamasındalar.

RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) - Sorum içinde “ÇÖZGER’i açıklar mısınız?” demiştim. Aslında ÇÖZGER’le ilgili geniş bir bilgi verirseniz kayıtlara da girmiş olur.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ REHBERLİK HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI SEYFETTİN TORAMAN – Bu konuda da bir önerim olacak çünkü ÇÖZGER sadece Millî Eğitim Bakanlığı değil, Aile Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı çok geniş bir şeyle çalışıldı. Aile Bakanlığı, bu ÇÖZGER’in çıkması koordinasyonunu sağladı. Aile Bakanlığı yetkilileri Komisyonunda konuştuğunda ÇÖZGER’le ilgili çok daha geniş yani ÇÖZGER, dediğim gibi domino taşının başlangıcı, dolayısıyla bunun daha fazla ele alınması ve Aile Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığıyla ele alınmasında yarar görüyorum.

Burada şunu söyleyebilirim: Biz eğitim bakanlığı olduğumuz için çocuklarımızın gereksinimleri ne kadar doğru bir şekilde ortaya konur ve tarif ederse bu bizim eğitim ihtiyacını belirlemede o önemli, biz ÇÖZGER’e bu açıdan bakıyoruz.

Bir diğer sorularımızdan bir tanesi, “Kamera denetimi geldikten sonra eğitim alamayanların telafi hakkı yok.” dendi, burada bir düzeltme yapmak istiyorum. Kamera denetimi... Eğer rehabilitasyondan bir öğrenci o gün hastalığından veya bir başka nedenden dolayı gidememişse hâlihazırdaki yönetmelikte bunun iki ay içerisinde telafisi mümkün. Dolayısıyla gidemediğiniz zaman tekrar ay içerisinde gidip bu telafi eğitiminizi alabiliyorsunuz.

Bir diğer konu, meslek okullarında okuyan öğrencilerin KPSS’ye müracaatlarıyla ilgili, burada da şöyle, durumu netleştirmek açısından söylüyorum, burada engelli sağlık kurulu raporundaki ibareye bakarak Aile Bakanlığının bir düzenlemesi var. Hepimiz o düzenlemeye tabi olduğumuz için o düzenlemede bir değişiklik yapılması gerekiyor. Şöyle, meslek okullarında okuyan aynı sınıfta bulunan ve rapor oranı farklı olan çocuklarımız var, bunlar arasında farklılıklar olabiliyor. Aile Bakanlığı tarafından -yine Komisyon çalışmalarında bu konu gündeme getirebilir- oradaki mevzuat düzenlemesinde bir düzenleme yapılırsa bu konu daha da kolaylaştırılmış ve açığa çıkmış olur.

Bir diğ er konu, bölgelere ö zğ ü, sayın vekilimizin, Türkiye geneli istatistikleri gö rdük ama bölgelere ö zğ ü istatistikler var mı? Evet, bölgelere ö zğ ü de istatistikler var. Milli Eğitim Bakanlığımızın bir temsilcisi var Komisyonunda. Biz tüm özel eğitim okul kurumlarımızın inceleme istatistiklerimizi tüm illere göre dağı lımını detaylı bir şekilde buradaki temsilcimiz üzerinden, uzman arkadaşımız üzerinden Komisyonun değ erli üyeleriyle bunları paylaşacağız, bu da size daha sonra ileteceğ imiz notlar arasında olabilir.

Bir diğ er not, sorulardan bir tanesi, sekiz saat bireysel, dört saat grup eğ itimi artırılabilir mi? Tabii, bu elbette artırılabilir fakat ş u açıdan da bakmak gerekiyor, bu çocuklarımız aynı zamanda devlet okullarımızdan hizmet alıyor. Özel eğitim ihtiyacı olan çocuklar, gereksinimleri gereğ i haftada otuz saate kadar devlet okullarında normalde veya sınıflarda eğ itim alıyorlar. Geriye kalan kısımlarında biz ekstra olarak destek eğ itimi hizmeti satın alıyoruz. Özellikle bizim eksiğ imizin olduğ u iki konu var: Dil, konuşma alanı ve fizyoterapi alanlarında ihtiyaç var, bu hizmet devlet tarafında olmadığ ı için oralarda bu hizmetler alınıyor, bu açıdan çok yararlı. Fakat bunu düşünürken bu çocuklarımız özel gereksinimi olan çocuklar olduğ u için... Mesela saat 3'e kadar zaten normal ortamlarda eğ itim alıyor. Bu çocuklarımızın saat 3'ten sonra tekrar şey yapabilirsek, bir uzman, bir eğ itimci gö züyle değ erlendiriyorum, zaten dikkat ve fiziki kapasiteleri belli. Dolayısıyla bunun da bir rahatlıkla ve gereksinimler ölçüsünde yapılması gerekiyor, o oranı yani sabit oranı, doğ ru oranı ayarlamak gerekiyor.

Rehabilitasyona gidemeyenler için evde eğ itim hizmeti. Bunda son dönemde düzenleme yaptık, yeni özel eğitim kurumlarında bir yeni yönetmelik hazırlığı var, orada da bu kolaylaştırıldı. Kamera denetimi geldikten sonra rehabilitasyon merkezleri ö ncesinde iş te fizyoterapi gibi şeylere evde, bedensel modüllere evde gidip şey yapıyorlardı ama bu kamera denetiminden sonra iş te gidemedikleriyle ilgili durumlar var. Ş öyle kolaylaştırıcılar oldu: Bazı çocuklarımız çok ağır davranış sorunlarından ve ağır engellerinden dolayı haftada bir, iki gün okula gidiyorlar. Geriye kalan üç günde normalde evlerindeler, böyle çocuklarımız da var yani daha ağır olan çocuklarımız. Bu çocuklarımızın evde kaldığ ı günlerde rahatlıkla rehabilitasyona gidebilmeleriyle ilgili düzenleme yapıldı. Evde bakım gö ren çocuklarımızın da rehabilitasyona gitmeleriyle ilgili düzenleme yapıldı. Fakat evde eğ itim alması gereken çocuklarımızın yine rehabilitasyona gitmeden evlerinde eğ itim alabilmeleriyle ilgili taslak yönetmelik ş u an bakanlığımızda.

Tamamlayıcı eğ itimin illere göre yaygınlığı ve dağı lımını nedir? Yeni bir uygulamadan bahsetmiştik. Tüm özel eğitim okullarımızda verilen bir hizmet bu. Dolayısıyla Türkiye'de nerede özel eğitim okulumuz varsa ve buraya devam eden özel eğitim ihtiyacı olan çocuğumuz varsa bu çocuklar için sunulan bir hizmet, bu hizmeti kim veriyor? Bu hizmet, normal sınıfında dersine giren özel eğitim ö ğ retmeni tarafından verilen bir eğ itim. Dolayısıyla okulumuzun olduğ u her yerde o okulun özel eğitim ö ğ retmenleri tarafından veriliyor.

Yerleştirme kararları neye göre veriliyor? Bu çocuklarla çalışacak ö ğ retmenlerin özellikleri neye göre belirleniyor? Bu yerleştirme kararının ö ncesinde Özel Eğitim Değ erlendirme Kurulu bir ihtiyaç belirliyor, Özel Eğitim Değ erlendirme Kurulu kararı çıkıyor, daha sonra yönlendirme kararı çıkıyor. Nereye? Kaynaştırma ö ğ rencisi olarak. Olmadı, özel eğitim sınıfına, olmadı, normal ortamdan böyle yapılandırılmış ortama doğ ru bir gidiş var. Nereye? Özel eğitim okullarına. Buralardaki kararlar buna göre veriliyor ve bir çocuğ un hangi okula yerleşeceğ i konusuna İl, İlçe Özel Eğitim Hizmetleri Kurulumuz var, bu karar veriyor. Eğ er çocuğ un bir özel eğitim programına devam etmesi gerekiyorsa -sayın vekillerimizin dikkat çektiğ i- diyelim ki orada da özel eğitim okulumuz yok, alternatif olarak özel eğitim programının uygulandığ ı özel eğitim sınıflarımız var. Eğ er orada okulumuz yoksa veya okulumuz bir doluluk kapasitesine ulaşmış sa bu çocuklarımız için normal okullarla özel eğitim sınıfları

açıyoruz ve buralarda sınıflarına devam ediyor. Buralarda çalışacak olanları kim belirliyor? Özel eğitim öğretmenimiz varsa ve normun içindeyse zaten çocuklarımız onlardan eğitim alıyor ama biz özel eğitim alanında büyük bir oranda ücretli öğretmenle çalışıyoruz. Burada da şöyle bir şey var, bakanlığımız iki yıl önce yeni bir uygulamaya geçti, seksen saatlik paket bir program koydu. Sizin öğretmene ihtiyacınız var fakat yeterli özel eğitimciniz yok, ne yapacaksınız? Dolayısıyla ücretli öğretmen görevlendireceksiniz, bu ücretli öğretmenin özelliklerini tarif eden bir programımız oluştu ve seksen saatlik kursu tamamlayan arkadaşlarımız ücreti ancak o şekilde özel eğitim sınıflarında ve özel eğitim okullarında çalışabiliyorlar, böyle bir uygulama var.

Evde eğitim hizmeti hangi kriterlere göre belirleniyor? Evde eğitim hizmeti on iki hafta süreyle örgün eğitim kuruma devam edemeyecek olan ve bunu sağlık kurulu raporuyla belirlemiş olan çocuklarımız için sunulan bir hizmet. Onda temel kriterimiz sağlık raporu. Sağlık raporuyla rehberlik araştırma merkezine müracaat ettikten sonra bu çocuklarımızla ilgili evde eğitim kararları alıyoruz, süreç bu şekilde işliyor. Öncelikli olarak kendi okulundan, kendi okulundan olmazsa ilçeden, ilçeden de bulunamadığı takdirde resen görevlendirmeye evde eğitim ihtiyacı olan çocuğun evine öğretmenimizi gönderiyoruz.

Erken çocukluğa nasıl başvuru alınıyor, ikinci sorumuzdu. Erken çocukluğa başvuru şöyle, bu çocuklarımız 0-3 yaş arasında olduğu için yani örgün eğitim orada zorunlu değil, okullarda olsalar belki bizim farkına varmamızla ortaya çıkabilirler. Ama erken çocukluk eğitimi portföyünde bulunan çocuklarımızın hemen hemen tamamı bir şekilde sağlık kuruluşları tarafından bu yönden değerlendiriliyorlar. Kendileri sağlık kuruluşu tarafından bilgilendirildikten sonra talep doğrultusunda rehberlik araştırma merkezlerinde, özel eğitim anaokullarında veya her tür ve kademedeki Millî Eğitim Bakanlığımıza bağlı okul kurumlarda bu eğitimi alabiliyorlar, kişisel başvuru, bireysel başvuru yeterli, daha çok bu yönlendirme rehberlik araştırma merkezleri üzerinden gidiyor.

Birinci sorumuz şuydu, Sayın Başkanımızın sorusu: “Halk eğitim merkezlerindeki personelin yeterlilikleri nasıl, sayıları nasıl?” Yine bu bahsettiğim 5 farklı engel grubunda ve 206 alanda çalışacak olan, usta öğreticiler diyoruz halk eğitimlerde çalışanlara, eğer bu eğitimcilerimiz, usta öğreticilerimiz veya öğretmenlerimiz özel eğitim ihtiyacı olan çocuklarla çalışacaklarsa bu biraz önce ifade ettiğim seksen saatlik kursu almış olmak zorundalar. Seksen saatlik kurs da hemen hemen Türkiye genelinde bu gruplarda çalışan öğretmenlerimizin tamamına verildi halk eğitim merkezleri başta olmak üzere. Halk eğitim merkezlerindeki kurslarda şöyle bir uygulama daha var: Sadece usta öğretici çalışmıyor çocuklarımızla, aynı zamanda özel eğitim öğretmeni de çalışıyor bu çocuklarımızla, kurslar o şekilde açılabilir. Bu hizmetler ne kadar çok bilinir ve konuşulursa o kadar yaygın oluyor. Bazen bu hizmet mevzuatımızda olmasına rağmen velilerimiz tarafından da bazen yer yer bilinmediğini görüyoruz.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

İlave edeceğiniz bir şey var mı sizin?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ÖZEL EĞİTİM VE KAYNAŞTIRMA DAİRE BAŞKANI FİKRET YILMAZ – Erişilebilirlik konusunda söyleyebilirim Başkanım.

BAŞKAN – Hayhay.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ÖZEL EĞİTİM VE KAYNAŞTIRMA DAİRE BAŞKANI FİKRET YILMAZ – Sayın Başkanım, öncelikle kendimi tanıtayım: Özel Eğitim Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğünde Özel Eğitim ve Kaynaştırma Dairesi Başkanı Fikret Yılmaz. Sizi, sayın vekillerimizi ve katılımcıları selamlıyorum.

Başkanım, bizim öncelikle yaptığımız çalışmalardan en çok değer verdiğimiz, daha doğrusu ön plana çıkardığımız çalışma erişilebilirlik yani özel eğitime ihtiyacı olan çocuklarımızın ama eğitsel, ama fiziksel olarak ortamlarının iyileştirilmesi ve bu yönde çocuklarımızın en sağlıklı eğitime kavuşmalarını sağlamak. Bunun için neler yapıyoruz, onlardan biraz bahsetmek istiyorum. Destek eğitim odaları, son iki yılda özellikle yaklaşık 100 tane kadar okulumuzun destek eğitim odasını yenileyerek standart hâle getirdik. Daha evvel bunun çalıştay yapıldı. Standart bir şekilde destek eğitim odaları yani her kurumun kendi farklı anlayışıyla bir destek eğitim odası değil, çocuklarımızın ihtiyaçları doğrultusunda bunların hem materyalleri hem de fiziki şartları standart hâle getirilerek yapılmış durumda. Bunun yanında, özel eğitim sınıfları; bizim çocuklarımız biliyorsunuz kaynaştırma olarak eğitim aldıkları gibi diğer eğitim kurumlarının bünyesinde de özel eğitim sınıflarında eğitim alıyorlar. Bu özel eğitim sınıflarımızın da ama temel eğitim, ama orta eğitime bağlı okullarımızın bünyesinde bir sınıf ayarlayarak bunların özel eğitim sınıflarını da standart hâle getirdik. Tabii, bunun Türkiye genelinde tamamen hepsi yapılmadı, şu an çalışmalarımız bu yönde devam ediyor. Yine yaklaşık 100 tane kadar 2017 ve 2018 yıllarında sınıflarımızı standart hâle getirmiş olduk.

Özel eğitim meslek okullarında ve meslek liselerimizde alan dediğimiz olaylar vardır, çocuklarımızın bu alanlarında kullandıkları atölyelerin şartları, fiziki şartları iyileştiriliyor ve bu fiziki şartların iyileştirilmesi yine devam ediyor, ben onları kısaca geçeyim efendim.

Orta ağır gruplarımız için uygulama evlerimiz var. Yani bir çocuğun hayatta kendi yaşam becerilerini nasıl kazanabileceğini, evinde neler yapabileceğini daha rahat kavrayabilmesi için uygulamaevleri yapıyoruz orta ağırlarda. Anne babaların kaygısı da hepimizin takdir ettiği gibi “Benden sonra çocuğum ne olacak, tek başına hayatını idame ettirebilecek mi?” Uygulamaevleriyle çocuğun içerideki yaşamış olduğu, işte sabah kalkması, kahvaltısını hazırlaması, çamaşırını çamaşır makinesine atması, bulaşığı yıkaması, yatağını toplaması, bu gibi becerilerle bir misafir karşılaşmasına kadar becerilerini uygulamaevlerimizde veriyoruz, bunu da Türkiye genelinde yaygınlaştırdık, birçok okulumuzda uygulamaevlerini gerçekleştirdik ve devam ediyoruz.

BAŞKAN – Kaç tane, var mı rakamınız?

VİLDAN YILMAZ GÜREL (Bursa) – “Sevgievleri” diye de geçiyor değil mi?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ÖZEL EĞİTİM VE KAYNAŞTIRMA DAİRE BAŞKANI FİKRET YILMAZ – Sevgievleri hariç efendim, bizimki uygulamaevleri, o ayrı Aile Bakanlığının evleri.

BAŞKAN – Evet, bunların rakamlarını falan da bilelim.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ÖZEL EĞİTİM VE KAYNAŞTIRMA DAİRE BAŞKANI FİKRET YILMAZ – Vereyim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Daha sonra verirsiniz.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ÖZEL EĞİTİM VE KAYNAŞTIRMA DAİRE BAŞKANI FİKRET YILMAZ – Daha sonra da verirsiniz.

Mesela, 2015-2018 yılları arasında meslek okullarındaki atölyelerimizden 361 meslek atölyemizi iyileştirdik, sayıları burada çıkardık da efendim. Yine Turkcell İletişim Hizmetleriyle beraber yürüttüğümüz 2015-2017 yılları arasında Turkcell tarafından 44 atölye ve 33 teknoloji sınıfımız iyileştirildi, yapıldı. Bunları sayısal olarak verebiliriz efendim, tam sayılar İzleme Daire Başkanlığımızda, oradan alabiliriz.

Biraz önce yine sayın vekillerimizden gelen bir soru: “Yaş sınırı 23’ten 27’ye çıkarıldı yani bu çocuklar mezun olduktan sonra ne olacak?” Halk eğitim merkezlerindeki kursların yetersizliğinden bahsedildi. Takdir edersiniz ki bu çocuklar ömür boyu bizlere emanettir ve bunlara biz ömür boyu bakmakla yükümlüyüz. Fakat ülke ekonomisiyle de paralel giden olaylar bunlar. İşte bizim 23 yaş sınırında tutmamızdaki bu kayıtlarımızı ülke ekonomisinin geliştiğini gördüğümüz için 27’ye çıkardık. İnşallah imkân olursa -bu 7’nci ayın 7’si 2018’de çıkan 30471 sayılı Genelge’imizde vardır 27’ye çıkması- nasip olur da ülke ekonomisi bu doğrultuda paralel geliştiği zaman bunu 33, 36, 40, 50... Bu çocuklarda anne babanın yükünü almak hepimizin görevi, almaya çalışıyoruz ama paralel gittiğimiz için şu an 31 yaşına kadar yani 27’de kayıt yapıp 31’e kadar elimizde, sonrasında mecburen halk eğitim genel müdürlüklerimize, daha doğrusu Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğümüze yönlendiriyoruz. Güzel bir öneri vardı sayın vekillerimizden “Sadece halk eğitim değil de bir başka alan da açılabilir mi?” Bunun için gerekli çalışmaları inşallah yapacağız efendim.

Öğretmen niteliğinin artırılması takdir edersiniz ki hem il merkezi hem de yerel olarak hizmet işleriyle -sayın vekillerimiz gözümüze bakıyor- devam ediyor, inşallah çalışmalarımız bu yönde ilerleyecek.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, şimdi şöyle diyelim: Burada biz, bürokratlar da öyle ülke ekonomisine falan girmeyelim.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ÖZEL EĞİTİM VE KAYNAŞTIRMA DAİRE BAŞKANI FİKRET YILMAZ – Daha iyi gelişmesi açısından.

BAŞKAN – Yani şöyle diyelim: Biz ideali, doğruyu yapalım. Yani “takdir edersiniz ki işte ülke ekonomisi” falan, bunlar sizi de bizi de çok ilgilendirmiyor, biz burada ideali bulacağız. Türkiye artık bunları çözer, bu ülke ekonomisine etkisi falan olmaz. Bu özel bir durum, özel durumu da Türkiye çözecek, ekonomisi de var yani. Onları siz çok dillendirmeyin Sayın Genel Müdürüm ama şunu yapalım: Bu sizi soruşturma falan değil, bu bir geliştirme, geliştirmek için biz sizden faydalanacağız yani sorunları çözme veya var olduğumuz durumu geliştirme olayı, onun için olaya böyle bakalım. Sizden istediğimiz bundan sonra şu: Millî eğitimin ben bu kadar önemli olduğunu düşünmemiştim, sağlık daha önemli diyordum ama millî eğitim daha önemli sağlıkçılar yani şu anda öyle bakalım, eğitim olayı gerçekten çok önemli.

Şimdi sizden beklediğimiz şu: Kısa, orta, uzun vadede bize de bir şeyler hazırlayın, bizi de siz iyi değerlendirin, Komisyonu iyi değerlendirin yani siz. Şimdi, biz daha sivil toplum örgütlerini dinlemedik, onları dinleyeceğiz, aileleri dinleyeceğiz, Sayın Genel Müdürüm temsilciniz burada olacak ama sizleri belki iki üç defa daha davet edeceğiz buraya çünkü öyle anlaşılıyor, değil mi arkadaşlar? Çünkü biz bir işi geçiştirmek için burada değiliz, iyi bir sonuç alacağız. Yani çok güzel bir mutabakat var, hem toplumsal hem siyasal mutabakat var, o açıdan öyle bir çalışma yapalım yani hep beraber çalışacağız. Yani Meclisin de bir sürü hatası var, bazı kanunları zamanında çıkarmamıştır, olabilir, sizin de olur, bizim de olur, ülkenin gelişmişlik düzeyiyle tabii ki ilgili ama bu sanki ülkenin gelişmiş düzeyinden daha ileri bir şey. Biz de her zaman Batı’yla yarışan bir ülke hâline de geldik, geleceğiz,

gelmemiz de lazım, doğrusu da bu, idealimiz odur yani insanca yaşama bizim hedefimizdir, nihayetinde içinde çocuklarımız var yani her şey bir tarafa, belki sizin olmaz ama muhakkak herkesin yakınlarında çocuklar var bu işin içinde, içimiz parçalanıyor, yüreğimiz parçalanıyor, onun için olayı böyle görelim. Bizim sizden istediğimiz, bize çok güzel raporlar da hazırlayın gönderin, getirin, her zaman irtibatlı olalım, sizin için her zaman zamanımız vardır. Biz pazartesi toplandık, salı toplandık, bugün çarşamba, perşembe, cuma da toplanıyoruz, Meclis tatile girecek diye şimdi arkadaşlar devam ediyor, belki telefon gelecek, biraz sonra oraya gideceğiz. Bu, bu kadar.

Çok teşekkür ediyorum.

Biz şimdi Gençlik ve Spor Bakanlığını dinleyelim.

VİLDAN YILMAZ GÜREL (Bursa) – Ben ayrılacağım Başkanım, bir şey söylemek istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

VİLDAN YILMAZ GÜREL (Bursa) – Sayın Müdürüm, benim çocuğum evde, yatıyor ve çok sık ateşi oluyor, çok sık sekresyonu oluyor yatan çocuk olduğu için. 8 seans gerçekten yetersiz, okula giden çocuklar için düşünülmüşse ben de zaten böyle daha ağır fizik tedavi alması gereken çocukları vurgulayarak söylediğimi düşünüyorum, bunların farklı değerlendirilmesi gerekiyor. Zaten raporu olan, ağır raporu olan bir çocuk için o gün gidememişse “İki ay içinde telafisi var.” diyorsunuz ya, tekrar doktora gidip rapor olmak yerine, şartı o çünkü, seansa gidersiniz, öyle düşünelim. Yani evet, doğru, dediğiniz gibi “Telafisi var.” diyorsunuz ama “Doktora gidip rapor almaktansa seansa gider.” düşüncesiyle rapor istenmeksizin telafisi o zaman düşünülün. İşte teorik ile pratik uymuyor dedim ya, böyle yani.

BAŞKAN – Buna çalışmak lazım.

Teşekkür ediyorum.

Sayın Genel Müdür, siz buyurun efendim.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET EMRE BİLGİLİ – Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım

Arkadaşlarımızın değinmediği bir iki konu var, ben ona değineceğim.

Rehabilitasyon merkezleri burada konuşulmaya devam edecek o anlaşıyor çünkü hem ürettiği hizmet açısından önemli hem de ürettiği sorunlar açısından da önemli. Dolayısıyla Seyfettin Bey’in de vurguladığı gibi, bu, farklı bir genel müdürlüğe bağlı. O genel müdürlükten bir temsilcinin bu Komisyonunda olmasında yarar var diye düşünüyoruz.

İkincisi: Halk eğitimlerinin katkısı gerçekten önemli. Biz, halk eğitimleri sadece öğrencilerimiz için değil, velilerimiz için de kullanıyoruz. Biliyorsunuz, özel eğitim okullarımıza daha çok anneler geliyor, babalar fazla gelemiyor ve çoğu okulda kalıyor çocuğun hizmetlerinden dolayı özellikle ağır durumdaki arkadaşlarımız için. Onlara okullarımızda, halk eğitim merkezlerinde kurslar açıyoruz hem anneleri geliştirmek hem de annelerin orada vakitlerini değerlendirmeye yönelik.

Bir ASİS detayı istenmişti, sanıyorum o ortada kaldı. ASİS, Türkiye’nin ilk zekâ ölçeği. Şimdiye kadar Türkiye tamamen yurt dışı zekâ testlerini kullanıyordu. ASİS, Anadolu Üniversitesiyle kurumsal olarak Millî Eğitim Bakanlığının ortaklaşa geliştirdiği bir yerli zekâ testi. Tabii, biz bunu özellikle bilim sanat merkezlerine giren öğrencilerimizi tanılamada kullandık ve kullanmaya devam ediyoruz, sadece biz kullanabiliyoruz, bize özel şu anda. Uğur Sak diye bir arkadaşımız var, hocamız var Anadolu Üniversitemizde, o sorumlu, o geliştiriyor. Şimdi, ASİS 2’yi geliştiriyor. Tabii, bunun yanında, biz ASİS’i kullanmaya başladıktan sonra yerli zekâ ölçeğini kullanmanın tanılama açısından rasyonel

ve son derece de doğru olduğunu gördük. Dolayısıyla burada da gördüğünüz gibi hem TÜBİTAK KAMAG Projesi çerçevesinde hem Boğaziçi Üniversitesiyle hem başka akademisyen arkadaşlarla birlikte kültüre uyarlanmış farklı zekâ testleri geliştirmeye koyulduk ama yani bunlar kısa zamanda olmuyor, en azından üç yıl sürüyor ama bu yolda ilerliyoruz, doğru yolda olduğumuzu düşünüyoruz.

Bir başka soru: RAM'lerden şikâyet edildi. Biliyorsunuz, 2023 vizyonuna göre Bakanlığımız çalışıyor. 2023 Vizyon Belgesi'nde de RAM'ların yeniden yapılandırılması öngörüldü. Biz de bunun için geniş çaplı bir çalıştay yaptık hem akademisyenlerin hem de RAM yöneticilerinin iştirak ettiği, Sayın Bakanımızın da katıldığı. Burada sonuçlar ortaya çıktı. Biz, RAM'ların yeniden yapılandırılması yönünde son aşamaya geldik. Sayın Bakanımıza arz edeceğiz. RAM'lar, gerçekten, bizim de hizmetlerini eksik gördüğümüz kurumlarımızın başında geliyor çünkü ürettiği hizmet açısından herkesi etkiliyor. İşte, bütün engel gruplarını tanıladığı için, onların tanınması doğrultusunda iş ve işlemler yürüdüğü için çok yakın bir zamanda RAM'ları yeniden yapılandırıyoruz.

BAŞKAN – Yani 2020'yi alalım, o derece önemli bu.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET EMRE BİLGİLİ – Tabii ki, tabii ki.

BAŞKAN – Yani 2022'ye kadar beklemeyelim.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET EMRE BİLGİLİ – 2020'ye bile kalmaz.

BAŞKAN – Tabii, öyle yapalım, evet; bu önemli. Bu kayıtlara girsin.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET EMRE BİLGİLİ – Başka eksik kalan bir şey yok.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum. Biraz da hızlı gitmemiz gerekiyor. Gonca Hanım, daha size, arkadaşlarımıza söz vereceğim ama önce Sayın Gençlik ve Spor Bakanlığı temsilcimize, Genel Müdürümüze söz vereceğim.

Buyurun efendim.

Çok kısa olursa daha iyi olur.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI EĞİTİM, ARAŞTIRMA VE KOORDİNASYON GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ATA ÖZTÜRK – Elbette.

Öncelikle, bir kere daha, şahsınızda Komisyonu, bizleri davet ettiğiniz için, burada bulunma fırsatı verdiğiniz için teşekkür ediyorum.

Sizin de ifade ettiğiniz gibi, sportif uygulamaların özel hizmet eğitim hizmetlerine yönelik olarak içinde ve kaydında olması bir zorunluluktur. Ve fakat, burada, kimi ülkelerde olduğu gibi özel eğitim hizmetlerinin ana aktörlerinden biri olma konusunda yasal desteğe de ihtiyaç duyulabilecektir. Bir örnek vermek istiyorum: Saha örneğiyle ifade edeceğim. Sportif faaliyet ve uygulamalar sadece sosyal bir katkı, ailelerin rahat etmesi, çocuğun rahat etmesi, ferahlaması için değil; bu tip kazanımlarla birlikte, bireysel gelişimlerinde, örneğin, bilişsel katkı anlamında da destekler sağlayabilmektedir. Saha uygulamalarından örnek vereceğim: Renkleri öğretmede, sayıyı öğretmede top sayılarıyla, sportif malzeme ekipman renkleriyle bir sınıfta çok daha uzun sürede verebileceğiniz eğitimi pratik uygulamalarla sahada verme şansınız var. Bilimsel araştırmalarda, alanyazıda, mesela, otizm örneğinden yola çıkacak olursak, hocalarım muhtemelen bilecektir, 2015 yılında Wong ve Odom'un çok detaylı bir raporu var, 30 bin çalışmayı inceledikleri bir meta analiz. Burada kanıta dayalı yöntemler

ile ümit vadeden yöntemler listelendiği zaman çıkan yaklaşık 40 civarı yöntemin 10 tanesi, yaklaşık dörtte 1'i motor beceri uygulamaları, fiziksel aktivite ve sporla alakalı. Dolayısıyla bizim, özel eğitim hizmetlerine tam bir entegre sağlamamız için kanuni destek söz konusu olabilir. Ülke ismini vermemde sakınca var mıdır?

BAŞKAN – Tabii ki verin.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI EĞİTİM, ARAŞTIRMA VE KOORDİNASYON GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ATA ÖZTÜRK – Amerika Birleşik Devletleri'nin IDEA Kanunu'nda -bu alanda çalışan herkes bilecektir- hiçbir akademik disiplin yer almazken beden eğitimi ve spor uygulamaları mutlak surette tartışma götürmez bir şekilde kanuna enjekte edilmiştir, hiç kimse bu bireyselleştirilmiş eğitim programlarından sportif faaliyetleri çıkartamaz. Bu tip destekler, faaliyetler bu tip çalışmalar konusunda katkı sağlayacaktır diye bir parantez açmak isterim.

Sorulara hızlıca yanıt vermek istiyorum.

BAŞKAN – Hemen burada devreye girelim, bu konuda hemen çalışma yapalım. Bizim, esas beklediğimiz, şu anda Sayın Genel Müdürümüzün ifade ettiği konu. Siz, bize iletin; biz, Cumhurbaşkanımız düzeyinde, Millî Eğitim Bakanlığımız düzeyinde, bakanlarımız düzeyinde, siyasi parti genel başkanları düzeyinde bu konuları hemen çıkarırız. Bizim beklediğimiz konu bu, bu çok önemlidir. Teşekkür ediyorum.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI EĞİTİM, ARAŞTIRMA VE KOORDİNASYON GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ATA ÖZTÜRK – O zaman bir örnek daha verebilirim.

BAŞKAN – Devam... Siz, bir kere, bize yazılı da iletin mutlaka.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET EMRE BİLGİLİ – Sayın Başkan, tasarruf tedbirleri özel eğitimden muaf olsun.

BAŞKAN – Tabii, muaf zaten, boş verin, siz onu fazla düşünmeyin.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI EĞİTİM, ARAŞTIRMA VE KOORDİNASYON GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ATA ÖZTÜRK – Sorulara direkt geçmemi arzu ediyorsanız...

RADIYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) – Bir örnek daha vardı, onu da merak ettim.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI EĞİTİM, ARAŞTIRMA VE KOORDİNASYON GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ATA ÖZTÜRK – Bir örnek daha vereyim, kendi yaşadığım bir örneği vermek istiyorum, benim saha tecrübem de var. Çok ağır zihinsel engelli bir çocukla çalışıyordum. Engellilerde fiziksel aktivite laboratuvar uygulamalarımız sırasında, doktora eğitimim sırasında pratik uygulamalar yapma zorunluluğumuz vardı. Öğretmenlik de yaptım ama laboratuvar uygulamaları da yapıyoruz. Bu ağır engelli çocuğun çok ciddi bir şekilde dehidrasyon sorunu vardı, su içemiyordu, çok ciddi zekâ geriliği var, gelişim geriliği de var. 25 yaşında olmasına karşın 12-13 yaşında bir çocuğun fiziksel gelişimine sahip. Su içmekte de zorlandığı için bazı sağlık sorunları yaşıyordu, böbrek problemleri vesaire gibi. Bu çocuk için bizim egzersiz planlamamızda, egzersiz reçetemizde hedef şuydu: Bu çocuğun su içmesini sağlayabilmek. Pratik uygulamayla söyleyeceğim, ne yaptık: Bir buçuk, iki saatlik eğitim süreci boyunca ilk bir buçuk, iki ay sürekli olarak elini götürüp musluğa basmasını sağladık, musluktan su çıktığı zaman kafasını ittik. İkinci ayın sonunda artık yavaş yavaş dakikaları, mesafeleri açmaya ve bazı güdümeler vermeye başladık. Geçen süreç içerisinde belli etkinliklerden sonra o hareketi yaptırdık. Altıncı ayın sonunda, yavaş yavaş, çocuk, o su musluğunun oradan geçtiği sürelerde, her seferinde değil ama birkaç seferde bir kendi kendine gidip suya basmaya başladı, suyu içemiyordu

ama basmayı öğrendi. İlerleyen aşamalarda, sekizinci aya doğru, çocuk, beş, on dakikada bir suya basarak kafasını uzatıp su içmeye başladı. Yani sportif uygulamaları direkt olarak eğitim faaliyetleri içerisinde ve sağlık uygulamalarında entegre etme şansımız var.

Sorulara yanıt vermek istiyorum hızlıca.

Sayın Katırcıoğlu'nun bir sorusu vardı. Fiziksel uygunluk testi olarak ifade ettiğim Yetenek Taraması ve Spora Yönlendirme Projesi'yle alakalı detayları paylaşmak istiyorum. Burada 10 ölçüm yapılıyor ve 8 istasyonunuz var, 2 istasyondaki ölçümler aynı anda yapılıyor, toplam 10 tane test. Bunları listelemek istiyorum: Sürat koşusu, geriye sağlık topu atma, çeviklik testi, kavrama kuvveti, dikey sıçrama, kulaç uzunluğu, oturma yüksekliği, esneklik, boy ve kilo ölçümleri. Şimdi, bu uygulamalarda elbette gönüllülük esas ama pratik uygulamalarda, bizim gördüğümüz, zaten veliler bu konuda bilgi sahibi olmak, çocuğunun seviyesini görme konusunda isteklidir. Orada herhangi bir sıkıntı yaşamıyoruz, eğer tercih etmezse de saygı duyuyoruz. Tamamlama süresi yaklaşık yedi dakika; 100-150 öğrenciyi düşündüğümüz zaman, dört saatte yani sabah 8.30'da başlayıp öğlene kadar dört saatte 100-150 öğrencinin taramasını yapma şansına sahip oluyoruz.

Bir veli bilgilendirme formumuz var, internette de çok kolaylıkla erişilebiliyor; “yetenek taraması, gsb” yazdığınız anda, sıralamada ilk birkaç yerde Bakanlığın sayfası çıkmakta, oradan da gerekli detay bilgiler... Mesela, parkurumuz var, o parkurun nasıl şekillendiği vesaire söz konusu. Burada Turkcell'den de yardım aldık, bir protokole bağladık ve onlar bize teknik birtakım konularda, elektronik testlerde ve ölçümlerde katkı sağladılar ve bunun kamuoyuna duyurulması, reklamlarının hazırlanması konusunda katkı sağladılar. Şu anda bu sistem tüm ilkokul 3'üncü sınıf öğrencileri için, 4'e geçenlere de geçen sene başladığımız için... Tüm veliler, çocukları teste girdilerse e-devlet üzerinden bu verilerini alma şansına sahip ve normatif olarak da kendisinin diğer yaş gruplarına göre ne seviyede olduğunu da görebiliyor. Bu hizmet sağlanmış durumda e-devlet sistemi üzerinden.

Diğer bir soru stajla alakalıydı. Stajla alakalı olan soruda, biz, Kredi ve Yurtların diğer ilgili staj mevzuatına tabi olarak görev yapmaktayız. Sigortası okul tarafından karşılanmakta katılımcı öğrencinin, maaşı da Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından ödenmekte. Burada asgari ücretin 1/3'ü oranında bir ödeme yapıyoruz. Burada staj hizmetinde bir ilana çıkmıyoruz, talep geldiği sürece bunu değerlendiriyoruz. Burada, staj uygulamalarında bir örnek verecek olursak: Diyelim ki özel Eğitim Genel Müdürlüğümüze bağlı okullarda meslek öğreniyor, pastacılık uygulaması var veya saç tıraşı uygulamaları eğitimi alıyor, meslek eğitimi alıyor öğrencilerimiz. Bunları, bizim yurtlarımızın yemekhanelerinde veya saç tıraşı hizmeti veren birimlerinde, belli destekler ve takip süreci içerisinde stajyer olarak yararlandırabiliyoruz. Açıklayıcı oldu mu, bilmiyorum.

Diğer bir soru, bu Mamak Belediyesi meselesi. Ben onu takip edeceğim. Kimi zaman bakıma almaları gerekiyor. Bu tip...

BAŞKAN – Eğer gerçekten uygunsa hemen faaliyete geçirelim.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI EĞİTİM, ARAŞTIRMA VE KOORDİNASYON GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ATA ÖZTÜRK – Bir kontrol edelim efendim. Burada kısa bir bilgilendirme yapayım: Ben iki sene kadar bu tip bir havuzu işlettim ve içinde çok uzun süre yer aldım. Burada zaman zaman çiş kaçırma, kaka kaçırma gibi durumlar yaşanabiliyor fakat bunlar esasında çok pratik çözülebilecek konular. Ama bunu tercih etmeyen bazı tesis yöneticileri, bunu anlamsız bir gerekçe ve sebep olarak öne sürebiliyor.

BAŞKAN – Onun ona göre kıyafetleri var, çözülebilir.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI EĞİTİM, ARAŞTIRMA VE KOORDİNASYON GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ATA ÖZTÜRK – Çok net kıyafetleri var. Onun dışında, ozon uygulamalarıyla çok hızlı bir şekilde tekrar hijyen hâle getirmemiz söz konusu. Bunların çözümleri mümkün. Farkındalığı artırmak burada son derece önemli.

BAŞKAN – Tüm belediyelere de yaptırabiliriz bunu.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI EĞİTİM, ARAŞTIRMA VE KOORDİNASYON GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ATA ÖZTÜRK – Tüm belediyelerde yapmakta fayda var.

BAŞKAN – Yaptırılabilir. Eğer siz, onu beğendiyseniz, gerçekten uygun bir şeyse belediyelere tavsiye ederiz. Onlar yarışır böyle şeylerde.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI EĞİTİM, ARAŞTIRMA VE KOORDİNASYON GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ATA ÖZTÜRK – Bu konuda, zaten bu tip uygulamalarda belediyelerin ve özel tesislerin katkısı son derece önemli. Havuz çok pahalı bir yatırım dolayısıyla bu yatırımın çok verimli kullanılması, başka kurumların da yaptığı tesislerden faydalanmamız son derece önemli.

Diğer bir sorunuz: “20 yaşından sonra neler yapılıyor? Sportif anlamda katkılar neler olabilir?” Bizde yaş bazlı bir sınırlandırma yok sportif faaliyetlerde. Kişinin çok ileri yaşlara gelene kadar yani 50’li, 60’lı yaşlarda dahi, sportif faaliyetlerimizde yer almasında mevzuat veya pratik açıdan herhangi bir engel yok dolayısıyla bu konuda ailelere büyük iş düşüyor. Alanyazın bize gösteriyor ki engelli veya engelsiz tüm gruplarda, ergenlik dönemine gelene kadar ailelerle birlikte yoğun spor yapan kişilerin yetişkinlik yaşantılarında da spora devam etme ihtimali artıyor. Dolayısıyla bizim, aileyi teşvik edici bir unsur olarak kullanıp ailelerle birlikte sporu teşvik etmemizde fayda var. O engelli bireylerin veya özel gereksinimi olan bireylerin, gittiği tesislerde, bire bir yapmayacaksa dahi, o tesiste başka bir sporu da birlikte yapıyor olmaları sınır zekâ seviyelerinde veya otizm gibi farklı zihinsel geriliğin olmadığı durumlarda da -olan, olmayan var elbette- katkı sağlayabiliyor. Onu ifade etmek isterim.

Haritalandırma bizde de mümkün. Esasında var elimizde ama çok kısa bir sunum hazırladık, belki grafiklerle desteklemek daha uygun olabilirdi. İleriki toplantılarımızda burada tedarik edeceğiz.

BAŞKAN – O, elimizde bulunsun, güzel bir şey olur.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI EĞİTİM, ARAŞTIRMA VE KOORDİNASYON GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ATA ÖZTÜRK – Tedarik ederiz.

Biz, il farkı olmadan, gerçekten bölgesel bazlı ve il bazlı ihtiyaç neyse oraya yönelik yatırımlarımızı son derece ciddi bir şekilde yapıyoruz. Bu, mahalle tipi spor tesislerinden tutun, eğitim desteği verdiğimiz okul inşaatlarına kadar yönelmekte. Biz Gençlik ve Spor Bakanlığı olarak çeşitli özel eğitim gereksinimine özel bir katkı sağlayarak, bazı okulları sıfırdan yaparak ilgili genel müdürlüğe teslim etmiş durumdayız. Malzeme, ekipman, özellikle sportif ekipman konusunda da her türlü katkıyı sağlamaktayız.

Gençlik merkezleriyle ilgili kısa bir bilgi vermek isterim. Halk eğitim konusu sıklıkla işleniyor. Bunun bir versiyonu bizim gençlik merkezlerimizde uygulanmakta. 12 kişi bir araya geldiği zaman, ailelere yönelik olarak veya sportif kapasitenin artırılmasına yönelik olarak talepler geldiği zaman ücretsiz olarak 12 ve üzerinde kişiye bu hizmetleri sağlayabiliyoruz.

Atladığım bir soru varsa yanıtlamak isterim. Benim notlarım bu şekilde.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buradan bir şey geliyor gibi sanki. Sayın Genel Müdürüm, bu özel eğitim uygulama okulları var tabii. Oralarda spor saatlerini biraz artırsak mı, nasıl bir şey yapsak?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET EMRE BİLGİLİ – Çok iyi olur.

BAŞKAN – Yani bunu da bir düşünelim ve orada da görevlendirsiner...

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI EĞİTİM, ARAŞTIRMA VE KOORDİNASYON GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ATA ÖZTÜRK – Bir katkı yapmak isterim: Rehabilitasyon merkezlerinde de... Esas özel eğitim okulları ciddi bir şekilde sportif faaliyetlerde katkı sağlamakta, o konuda haklarını yiyemeyiz. Çok ciddi beden eğitimi öğretmeni istihdamı var.

BAŞKAN – Yani saatleri artıralım mı? Gerekirse zaman zaman millî sporculara da... Bir şey düşünün, bu konuda da bir şey çalışalım.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI EĞİTİM, ARAŞTIRMA VE KOORDİNASYON GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ATA ÖZTÜRK – Bizim millî sporcu havuzumuz, Genel Müdürlüğümüzün okulları yani bizim alanda madalya kazanan üst düzey performans sergileyen sporcularımızın büyük çoğunluğu özel eğitim okullarımızdan gelmekte.

BAŞKAN – Sürekli, kadrolu olsun ama dönüşümlü, talep üzerine de gelebilsin, böyle bir şey yapabiliriz.

Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlarım, vaktimiz de çok yok. Şimdi uzmanlarımıza söz vereceğiz sırayla.

Buyurun Gonca Hanım.

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ERGOTERAPİ BÖLÜMÜ ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. GONCA BUMİN – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Her iki bakanlığımıza da sunumları için çok teşekkür etmek istiyorum.

Öncelikle, ben Millî Eğitim Bakanlığımızın destek eğitim programlarından başlamak istiyorum. Destek eğitim programlarının hazırlanma süreci içerisinde de çalıştaylarda yer aldım ve çalıştım. Sayın milletvekilimizin belirttiği konu, aslında ergoterapistin özel eğitim ve rehabilitasyon merkezinde çalışmama nedeni şu anda destek eğitim programlarının içerisinde yer alan modüllerde ergoterapistlerin tanımlanmamış olması ve özel eğitim hizmetleri yönetmeliğinde yer almamış olmasıdır. Dolayısıyla, bu bağlamda, bedensel engelliler destek eğitim programlarının içerisinde çalıştık ve modüllerin içerisinde ergoterapistlerin çalışacağı modüller yer aldı ama maalesef, dikkat eksikliği, hiperaktivite bozukluğu olan çocukların, otizm spektrum bozukluğu olan çocukların, yaygın gelişimsel bozukluğu olan çocukların, zihinsel engelli çocukların şu anda ergoterapi hizmetinden faydalanabilmesi için destek eğitim programlarının içerisinde ergoterapi modülleri yer almadı, bunu üzülerek söylemek istiyorum. Çünkü bu çocuklarımızda, özellikle, otizm, yaygın gelişimsel bozukluklar, mental retardasyon, zihinsel geriliği olan çocuklarda, dikkat eksikliği, hiperaktivite bozukluğu olan çocuklarda ve Down sendromlu gibi çocuklarda şu anda özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde ücretli olarak ailelerimiz bu hizmeti almakta, ergoterapi hizmetiniz, devlet tarafından bu hizmet karşılanamamaktadır. Dolayısıyla, eğer yönetmelikte tanımlanabilirse, bu destek eğitim programlarının içerisindeki modüllerde ergoterapistler yer alabilirse bu da sanıyorum, telafi edilmiş olacak ve ailelerimiz bu durumdan mağdur olmayacaklardır diye düşünüyorum.

Özellikle, yine otizm spektrum bozukluğu olan pek çok çocuk ve ailesi gelmekte, en çok karşılaştıkları sorunlardan biri olarak da çocukların toplu taşıma araçlarıyla tedavi hizmetlerine gelirken karşılaştıkları sorunlardan bahsediyorlar. Dolayısıyla belki buna da bir çözüm üretebilir miyiz diye düşünebiliriz.

Bir diğerkonu: Yine, otizm, yaygın gelişimsel bozukluğu olan ve duyu bütünlemeye ihtiyacı olan çocuklar özellikle ergoterapi hizmetleri kapsamında. Aslında bu çocuklara evde de bu hizmetin devamını sağlamaları gerekiyor yani evde de onlar için, bu çocuklara yönelik duyuşsal ortamın sağlanması, bir duyu bütünleme odasının yaratılması gerekiyor. Biz nasıl ki fiziksel engelli bir çocuğa tekerlekli sandalye ya da yardımcı teknolojik cihaz ihtiyacını devlet güvencesiyle sağlayabiliyorsak bu çocuklarda da duyu bütünleme ihtiyaçlarına yönelik evde kullanabilecekleri duyu bütünleme ortamının yaratılması için desteğin sağlanması gerektiğini düşünüyorum. Bunlar da belki sosyal güvenlik kapsamına alınabilir.

Bir diğerkonu: Yurt dışı örneklerine baktığımız zaman, özellikle Millî Eğitim Bakanlığımız boyutunda, özellikle okullarda erpoterapistlerin istihdamı söz konusu. Niye diyeceksiniz çünkü özellikle, özel gereksinimi olan çocuklar, davranışsal sorunları olan çocuklar, duyu bütünleme sorunları olan çocuklar direkt o ortamda, ders aralarında okulda kurulan duyu bütünleme odasında rahatlama ihtiyacı hissetmekte, orada uygulamalar yapılmakta ve çocuk, belki zarar verici davranışlarını ya da hiperaktif davranışlarını oradaki duyuşsal girdilerle karşılayıp derse daha sakin ve dikkatini toplamış bir şekilde girebilmekte. Dolayısıyla bu da önemli bir konu diye düşünüyorum. Aynı zamanda, okullarda yine ergoterapistler, özellikle, yazı yazma sorunu olan çocuklarda, okul işlevlerinde sorunu olan çocuklarda altta yatan bilişsel, duyuşsal, psikososyal problemleri, yine, fiziksel ve motor problemleri de tespit ederek okul işlevlerini gerçekleştirebilmesi için müdahalelerde okul ortamında da bulunabiliyor. Dolayısıyla bu da önemli bir konu diye düşünüyorum.

RAM’lardaki durumdan bahsettik, özellikle, yine aslında rehberlik, araştırma merkezlerinde bu konuda Millî Eğitim Bakanlığımıza teşekkür ediyoruz, özellikle rehberlik, araştırma merkezleriyle ilgili yönetmelikte, RAM yönetmeliğinde ergoterapistler tanımlandı. Aslında bu bir interdisipliner değerlendirme, eğitşel tanı ve değerlendirme, dolayısıyla her bir ekip elemanın yani fizyoterapistin, ergoterapistin, rehberlik uzmanının, özel eğitim öğretmeninin, hepsinin birlikte o çocuğu değerlendirerek bireyselleştirilmiş eğitim programını çizmesinin önemli olduğunu düşünüyorum.

“18 yaşına geldiğinde bu çocuklar ne olacak?” denildi, özellikle, 18 yaşını bitiren çocuklarımızda mesleki rehabilitasyon yaklaşımlarının önemli olduğunu düşünüyoruz. Bizim, Hacettepe Üniversitesi Ergoterapi Bölümü olarak yapmış olduğumuz bir Avrupa Birliği projesi kapsamında Hacettepede Ergoterapi Bölümüne bağlı olarak bir mesleki rehabilitasyon merkezini Türkiye’de ilk defa kurduk ve gerçekleştirdik. Burada, özel gereksinimi olan bireylerin çalışma kapasitelerinin değerlendirilmesi, onların çalışma kapasitelerini artırmaya yönelik, beceri ve yeteneklerini geliştirmeye yönelik eğitimlerin yapılması için böyle bir merkezimiz var. Sürücü rehabilitasyonuna yönelik değerlendirmeler yapıyoruz. Belki özel gereksinimi olan ancak araba kullanmak isteyen bireyler bu duruma uygun mu diye sürücü rehabilitasyonu kapsamında farklı duyuşsal, fiziksel, bilişsel, psikomotor becerileri değerlendirerek kişilerin uygunluğuna karar veriyoruz. Bu da önemli bir konu diye düşünüyorum ihtiyacı olan bireylerde.

Açıkçası ben de raporlamaya göre 8 bireysel ve 4 saat grup eğitiminin -tabii, ailelerden gelen istekler doğrultusunda, talepler doğrultusunda- yeterli gelmediği görüşündeyim. Belki, hani, 8 bireysel 10 bireyselle çıkarılması gibi düşünebiliriz.

Bir de ailelerin özellikle belirttiği konulardan biri de şu: Destek eğitim odaları şu anda sanıyorum yapılanma aşamasında, 200 okul dediniz, herhâlde bu sayı zaten artarak devam ediyor. Destek eğitim odalarının da gerçekten özel gereksinimi olan çocuklarımız için önemli olduğunu düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Tabii, sizin bazı önerileriniz oldu yasal olarak yani ergoterapistlerin görevlendirilmesi konusunda, onu da biz Sağlık Bakanlığıyla, Millî Eğitim Bakanlığıyla değerlendirelim hep beraber, inşallah, o doğrultuda bir şey olur diye düşünüyorum ben de.

Teşekkür ederim.

Buyurun Bülent Bey.

GAZİ ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ FİZYOTERAPİ VE REHABİLİTASYON BÖLÜMÜ ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. BÜLENT ELBASAN – Değerli Başkanı, bakanlık yetkililerini ve herkesi selamlıyorum.

Çok değerli bir konu gerçekten ama birkaç noktayı çok özetle söyleyeceğim, bunların cevaplarını şimdi almak zorunda değiliz ama tartışacağımız konular içerisinde mutlaka yer alması gerektiğini düşünüyorum. Erken tanılama çok önemli diyoruz, geldiğimiz noktada tabii ki çocuklar büyüyorlar, işte, 27, 28 yaşından sonra ne yapacağımızı konuşuyoruz. Ben 0-3 yaşa çok dikkat çekmek istiyorum, erken müdahale ve rehabilitasyon kapsamı içerisinde hem değerlendirmede hem de müdahale yöntemlerinde. Eğer biz bu problemi 0-3 yaş arasında çözmeye başlarsak -ki dünya böyle gidiyor zaten- o çocuklar okul çağına geldiklerinde birçok problemlerin çok daha minimal düzeyde olacağını söyleyebilirim. Şunu söyleyeceğim: Biz 0-4 ay arasındaki bebeklerin spontan hareketlerini izleyerek çocuk otizmlili mi olacak, çocuk serebral palsi mi olacak, serebral palsi olacaksak alt tarafı mı kötü olacak, üst tarafı mı kötü olacak, bunları artık görebiliyoruz nörolojik muayenelerle. Dolayısıyla biz eğer bu değerlendirmeyi ve müdahaleyi erken döneme indirgeyebilirsek... Ki ÇÖZGER bir çözüm ama Sağlık Bakanlığının ben burada çok önemli bir rolü olması gerektiğini düşünüyorum. Ben erken müdahale kapsamında çalışıyorum ve doğmamış çocuklara yani 40 haftanın altında tedaviye başlıyoruz biz, çocuk daha doğmadan. Dolayısıyla birçok şeyi çok daha rahat değiştirebileceğimizi düşünüyorum. Bu kapsamda da rehabilitasyon yaklaşımlarının bu düzeyde incelenmesi gerektiğini özellikle hatırlatmak istiyorum.

Destek eğitimi bireysel ve grup olması gerekiyor. Evet, buna katılıyoruz ama ben özellikle, fizyoterapide grup eğitiminin verilmediğini çok net biliyorum, verilmesinin de doğru olmadığı kanaatindeyim zaten. Birçok Avrupa ülkesine baktığınızda, özellikle Kuzey Avrupa ülkelerine baktığınızda, özel gereksinimli bireylere de artık grup eğitimi verilmiyor, kaynaştırma eğitiminin çok daha ön planda olduğunu görüyoruz. Dolayısıyla acaba gerçekten bu bireysel ve grup eğitimi verilmeli mi yoksa madem ÇÖZGER diye bir şey var, her çocuğun özel gereksinimi değerlendirilmeli ve çocuğun bireysel ihtiyacı varsa daha fazla bireysel alsın, neden grup eğitimi alsın ki? Bunu tartışmamız gerekiyor bence. Dolayısıyla birçok ihtiyacını çok daha net karşılayabileceğimizi düşünüyorum, bu önemli bir konu bence.

Bir özel eğitimci olmak için -ben özel eğitimci değilim- gerçekten, sertifikasyonla yapılan işi benimsiyor muyuz, kanıksıyor muyuz, ben bunu sorgulamak istiyorum. Sayın milletvekilleri çok net söylediler, bu işte 30 saat ya da 5 saat ya da 20 saat ya da 80 saat eğitim... Hayır, bu kişilerin mutlaka bir özel eğitim uzmanı olması gerekiyor eğer özel gereksinimli bir çocuğa müdahale edeceklerse. Dolayısıyla bence politika ya da stratejinin, bu bölümlerin açılmasının ve yaygınlaştırılmasının olması gerektiğini düşünüyorum. Birkaç saate emekli bir öğretmeni -asla küçümsemiyorum- eğitip bu alana sokmak yerine bunun yapılması gerektiğinin çok daha önemli olduğunu düşünüyorum.

RAM'larda verilen modüllerde, evet, evde rehabilitasyon yok ama fiziksel engelli, ağır çocuklar -ki milletvekilim çok net söyledi bunu- gidemeyecek çocuklar var ve şu sistemde "Bu çocuklar ölse de getirin." modunda "Ölsün ama getirin yine de siz, yeter ki kamera görsün." Yani böyle bir zül içerisine

sokuyoruz aileyi ve çocuğu. Bence bunun tekrar değerlendirilmesi gerekiyor. Madem yine bireysel değerlendirme yapıyoruz, bunların bireysel olarak her engelli ya da özel gereksinimli çocuk için tekrar değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Personel konusuna değindi sayın milletvekilim, çok haklı. Gerçekten, kalifiye bir meslek elemanı her nerede olursa olsun... 2 bin liraya çalışan var, 3 bine çalışan var ama 10 bin TL'ye çalışan meslek elemanı var; bu, arz talep meselesi, bunu sorgulamıyorum ama eğer siz Hakkâri'deki bir özel eğitim merkezindeki ya da Batman'daki bir özel eğitim merkezindeki masrafla İzmir Bornova'da ya da İstanbul Beyoğlu'nda ya da Ankara Çankaya'da olan bir özel eğitim merkezindeki masrafı aynı kefeye sokamazsınız yani aynı kirayı ödemiyor bunlar, aynı kalifiye personelle çalışmıyor maalesef. Ben şunu demiyorum: Ucunu açık bırakın, ne kadar alırlarsa alsınlar; hayır, ama eğer kalifiye bir iş yapıyorsa bu kişilerin de bu kalifiye işin bedelini bir şekilde, uygun şartlarda, tabii ki belli standartlarda alması gerektiğini düşünüyorum ki hem personel motive olsun hem aile motive olsun hem de çalışılan kurum motive olsun, başka türlü bunu ilerletmek mümkün değil. Ben, devlet ücretleri artırsın demiyorum, böyle bir gereksinim de yok, tüm dünyada da bu böyle değil zaten. Ama en azından, aileye küçük yüklenmelerle beraber -belki seans sayısını artırmakla olabilir- ekstra bedel alınması gerektiğinin ya da her kurumun kendi fiyatlarını belirlemesi gerektiğinin önemli olduğunu düşünüyorum.

Gençlik ve Spor Bakanlığına sadece bir şey söylemek istiyorum. "Mutlu Çarşamba" dediniz ya, Mutlu Çarşamba olmasın o, engellilik kesinlikle bir gün değil. Çok haklı bir gerekçeniz var gerçekten ama onu çok irite edici buluyorum. Bir gün otobüs ayarlayalım, çocuklar oraya gelsin, olsun bitsin. Kalan 6 gün, kalan 6 çarpy 24 saat.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI EĞİTİM, ARAŞTIRMA VE KOORDİNASYON GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ATA ÖZTÜRK – Diğer günler de gelebiliyorlar, o günde özel bir öncelikleri var, diğerlerini kabul etmiyorlar.

GAZİ ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ FİZYOTERAPİ VE REHABİLİTASYON BÖLÜMÜ ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. BÜLENT ELBASAN – Anladım. Keşke onu yedi güne yaysak da daha güzel olsa hayat, onlar için daha yaşanabilir hâle gelse diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Yani 1'le başlamışsınız, 7'yle de devam ederiz. Başlamak da önemli bir şey, çarşambayı da hafife almayalım.

GAZİ ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ FİZYOTERAPİ VE REHABİLİTASYON BÖLÜMÜ ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. BÜLENT ELBASAN – Çok teşekkür ediyorum söz verdiğiniz için.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, sivil toplum örgütü arkadaşlarımızdan Down Sendromu Derneği Başkan Yardımcısı Fulya Hanım'ı dinleyeceğiz.

Fulya Hanım, buyurun.

2.- Down Sendromu Derneği Kurucu Başkanı Fulya Ekmen'le görüşme

DOWN SENDROMU DERNEĞİ KURUCU BAŞKANI FULYA EKMEN – Çok teşekkür ederim.

Sadece konuyla ilgili sizinle de paylaştığım bir iki şeyi belirtmek istiyorum. Buradaki paylaşımlar genellikle kaynakların özel eğitim sınıfı ve okullar için yoğun şekilde kullanıldığını gösteriyor, bu da güzel ama bu durumda, kapsayıcı eğitimden bahsetmek çok mümkün olmadı. Kaynaştırmaya yönelik ve kaynaştırmada okuyan çocukların sürekliliğini sağlamak için ne önlemler alınıyor, buna

birazcık değinmemiz gerek. Mesela, okullarda gölge öğretmen kadrosu, destek personel, rehberlik öğretmenlerinin yetkilerinin ve etkisinin artırılması ve daha yetkin hâle getirilmesi, kaynaştırma öğrencilerine de ücretsiz servis hizmeti olması, özel kolejlere kaynaştırma öğrencilerinin kabulünün zorunlu kılınması ve bizim ailelerimizden özellikle istek var, üniversiteye girişin kolaylaştırılması gibi kaynaştırmaya yönelik önlemlerin alınması gereken yerler var. Zihinsel engelli çocuklar herkesle aynı soruları cevaplayarak üniversite sınavına giriliyor. Ne kadar daha düşük puanla özel yetenek gerektiren bölümlere girse de bunlar bile çok zorlayıcı onlar için.

Bir de RAM personeliyle ilgili bize gelen bir iki şey vardı. Bazen çocukta bir gelişme görmüyorsa personel “Bu çocuk eğitimden faydalanamıyor, o zaman, eğitim almasın.” diye raporunu vermeme gibi bir yaklaşım olabiliyor. Eğitimin sürekliliğinin belki artırılıp farkındalığın artırılması gerek.

Eğitim saatleriyle ilgili de söyleyip bitiriyorum. Avrupa’daki uygulamalarda pek çok ülkede artık bireye göre eğitim saati uygulaması var. Bazı çocuğun 1 saat eğitime ihtiyacı vardır, bazı çocuğun 100 saat, biz şuan hepsine 8 veriyoruz, bu biraz kaynak israfı oluyor. Bunun tekrar değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Çok teşekkürler Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Zaten sizlerin önerilerinizi de alacağız.

Sayın genel müdürlerimiz, ilave etmek istediğiniz bir şey var mı? Notlarınızı aldınız. Zaten burada her şey kayda geçiyor. Uzmanlarımız da bu önerilerin hepsini değerlendirecekler, hiçbir şey havada kalmıyor. Herkes görüşlerini belirtti, çok güzel bir toplantı olduğunu düşünüyorum.

Tekrar şunu özellikle belirtiyim: Millî Eğitim temsilcisi burada, Gençlik ve Spor temsilcisi de yarından itibaren, bu işleri bilen, size iletebilecek bir arkadaşımız buraya gelsin. Ayrıca zaten sizleri de biz zannediyorum 2 veya 3 defa daha davet edeceğiz.

RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) – Gençlik ve Spor Bakanlığımızdan bilimsel uzman da istemedik, şimdi bence ihtiyaç olduğunu gördük, bilimsel uzman olarak sürekli gelecek bir uzman... Yani bu gelen verileri süzecek, rapora dercedecek, fikir sunacak ve sizinle irtibatı kurabilecek...

BAŞKAN – Yani raporlamada burada bizimle olacak.

Arkadaşlar, çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

Kapanma Saati: 15.48

